

ΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ ΜΕ ΤΙΣ
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ
ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

του

ΓΙΑΝΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο (LLM)

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Πάφος, Κύπρος

2014

Υποβληθείσα στη Σχολή Πανεπιστημίου Νεάπολις

σε μερική εκπλήρωση

των απαιτήσεων για την απόκτηση

του Μεταπτυχιακού του

LLM

ΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ ΜΕ ΤΙΣ
ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΥΠΡΟ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ
ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Διπλωματική Εργασία

Επιβλέπων Καθηγητής
Δρ. Γεώργιος Παυλίδης

Εξεταστική Επιτροπή

.....
.....
.....

Κοσμήτορας/Διευθυντής Προγράμματος

.....

ΑΦΙΕΡΩΣΗ

Με την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας κλείνει ο κύκλος των σπουδών μου. Αν και ηλικιακά έχω σχετικά καθυστερήσει να ξεκινήσω τις σπουδές μου, εντούτοις με πολλούς μόχθους, επιμονή, υπομονή και πίστη στο εαυτό μου, κατάφερα να αποκτήσω αρχικά πτυχίο πανεπιστημιακού επιπέδου και τώρα τον μεταπτυχιακό μου τίτλο (MASTER).

Πέρα από την σύζυγο μου και τις δύο μου κόρες που ήταν πάντα στο πλευρό μου, με στήριζαν ψυχολογικά και μου έδιναν κουράγιο καθ' όλη την διάρκεια των σπουδών μου, αφιερώνω αυτή τη διπλωματική μου εργασία στους γονείς μου **Χριστάκη και Αντρη Κωνσταντίνου**, στους οποίους χρωστούσα αυτό τον μεταπτυχιακό τίτλο.

Η ανατροφή που μου έδωσαν οι γονείς μου και η σωστή διαπαιδαγώγηση, ήταν οι κύριοι λόγοι που μου έδιναν καθημερινή δύναμη, να αντλώ κουράγιο κατά την διάρκεια των σπουδών μου, με αποτέλεσμα να καταφέρω να φθάσω μέχρι εδώ, παρόλες τις δύσκολες συνθήκες εργασίας που είχα καθημερινά και τις οικογενειακές μου υποχρεώσεις.

Τους ευχαριστώ για όλα όσα μου πρόσφεραν, όχι τόσο σε υλικά αγαθά, όσο σε αξίες και ιδανικά της ζωής. Κατάφεραν παρά την δύσκολη ζωή που πέρασαν, να εμπεδώσουν σε εμένα, αλλά και σε όλα τα μέλη της οικογένειας μου αξίες όπως η ανθρωπιά, η ευσυνειδησία και η τιμιότητα. Ο Θεός πάντα να τους έχει καλά.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ο Δρ. Γεώργιος Παυλίδης, είναι ένας ξεχωριστός καθηγητής στον οποίο οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ για την βοήθεια που μου παρείχε, την άμεση ανταπόκριση του είχε ως επιβλέπων καθηγητής για την παρούσα διπλωματική εργασία, αλλά και γενικά καθ' όλο το ακαδημαϊκό έτος. Είναι ευρέως αποδεκτό ότι οι λέκτορες/καθηγητές του πανεπιστημίου Νεάπολης, διακρίνονται από ακαδημαϊκά προσόντα, αλλά και επαγγελματισμό. Συγκεκριμένα, αναφέρομαι στον Δρ. Παυλίδη τον οποίο θεωρώ άψογο επαγγελματία και καταρτισμένο καθηγητή με ένα ευρύ φάσμα γνώσεων και εμπειριών. Το ίδιο ισχύει και για τον Δρ. Θωμά – Νεκτάριο Παπαναστασίου στον οποίο επίσης οφείλω ένα μεγάλο ευχαριστώ για όλη τη βοήθεια και συνεργασία.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Όπως όλοι γνωρίζουμε, το οικονομικό έγκλημα, και ειδικότερα η απάτη με πιστωτικές κάρτες, έχει γίνει μάλιστα στο σύγχρονο μας κόσμο. Σύμφωνα με την έκθεση ανθρώπινης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών του 1999, η κλίμακα της παγκόσμιας οικονομικής ζημιάς κάθε χρόνο είναι τουλάχιστον 1,5 τρισεκατομμύρια δολάρια, και η απάτη με πιστωτικές κάρτες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.), 1,5 δισ. ευρώ. Σύμφωνα με πιο πρόσφατη μελέτη της Ευρωπόλ, η ετήσια ζημιά σε επίπεδο Ε.Ε. παραμένει στα ίδια ανησυχητικά επίπεδα. Οι αρχικές σελίδες αυτής της μελέτης, σχολιάζουν την γενική έννοια της οικονομικής απάτης προκειμένου να παρέχουν μια ένδειξη της έκτασης του εγκλήματος. Το κείμενο συνεχίζει και παρουσιάζει μια επισκόπηση της απάτης με πιστωτικές κάρτες στην Κύπρο και περιγράφει τους τρόπους και τα μέσα αυτού του είδους εγκλήματος. Παρουσιάζει συνοπτικά τις διάφορες μεθόδους που χρησιμοποιούνται από εγκληματικά στοιχεία για να παραπλανήσουν τους κατόχους πιστωτικών καρτών, και εξετάζει τα μέτρα που λαμβάνονται από τα τρία ιδρύματα στην Κύπρο, δηλαδή τις τράπεζες, την Αστυνομία και την JCC (Αρμόδιο τμήμα για την έκδοση πιστωτικών καρτών στην Κύπρο) για να προστατεύσουν τους ανυποψίαστους πολίτες από απάτες με πιστωτικές κάρτες.

Επιπλέον, η μελέτη ερευνά πιο συγκεκριμένα τις προσπάθειες που κάνει η Αστυνομία για την προστασία του πολίτη, μέσω της διεθνούς συνεργασίας και τη χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας, σκιαγραφεί τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες της Αστυνομίας, διαφοροποιεί μεταξύ απάτης δια της έκδοσης και απάτης δια της απόκτησης πιστωτικής κάρτας και σχολιάζει το πρόσφατο λογισμικό (Rogueware - Malware) που χρησιμοποιείται για την απάτη. Επιπλέον, το κείμενο σχολιάζει τα μέτρα που έχουν ληφθεί από τη ΜΟ.Κ.Α.Σ. (Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης), καθώς και τις ενέργειες που γίνονται από το Γραφείο Διερεύνησης Οικονομικού Εγκλήματος της Κύπρου, από την JCC και άλλα όργανα στην προσπάθειά τους να προστατεύσουν τον πολίτη από την απάτη μέσω καρτών και να καταπολεμήσουν την οικονομική εξαπάτηση.

Στην προσπάθειά της να παρέχει τις σχετικές, ενημερωμένες πληροφορίες, η μελέτη, εκτός από την εκτεταμένη έρευνα που διεξήχθη από τον συγγραφέα που βασίζεται σε εκθέσεις από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και την Ετήσια Αναφορά της Αστυνομίας Κύπρου,

περιλαμβάνει τη χρήση προσωπικών συνεντεύξεων και ερωτηματολογίων. Αυτό ήταν απαραίτητο προκειμένου να αντισταθμίσει τις σχετικά περιορισμένες διαθέσιμες πηγές για το επιλεγμένο θέμα. Η μελέτη ολοκληρώνεται με μια σύντομη σύνοψη και συστάσεις για μελλοντική δράση και εξέταση.

ABSTRACT

As we all know, financial fraud, and specifically credit card fraud, has become a plague in our contemporary world. According to the United Nations human development report of 1999, the scale of global financial loss each year is at least 1.5 trillion dollars, and credit card fraud within the EU, 1.5 billion Euros. According to a more recent Europol report, the losses at EU level remain high. The initial pages of this study comment on the general concept of financial fraud in order to provide an indication of the extent of the crime. The paper continues and presents an overview of credit card fraud in Cyprus and delineates the ways and means of the crime. It briefly presents the various methods used by fraudsters to mislead credit card holders, and addresses the measures taken by the three institutions in Cyprus, namely the banks, the police and JCC (the issuer of credit cards on the island) to protect the unsuspecting citizens from credit card fraud.

Furthermore, the study delves more specifically into the police department's attempts to safeguard the citizen through its international cooperation and the use of modern technology, outlines the strengths and weaknesses of the police, differentiates between issuing and acquiring credit card fraud and comments on the recent rogeware / malware utilized for fraud. Moreover, the paper comments on the measures taken by MOKAS (Unit for combating financial fraud in Cyprus, 2012) as well as the actions employed by the Office of Economic Crime Investigation of Cyprus, JCC, (the card issuer in Cyprus) and other institutions in their attempt to both protect the citizen from card fraud and to combat financial deception.

In its attempt to provide relevant, up-to-date information, the study, in addition to the extensive research conducted by the author which includes reports from the European Central Bank and Annual Cyprus Police Reports, employs the use of personal interviews and questionnaires. This was necessary in order to compensate for the limited sources available on the chosen topic. The study concludes with a brief summary and recommendations for future action / consideration.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	6
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ	11
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ.....	12
I. <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	15
II. <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ</u>	
2.1 Μέθοδοι έρευνας που χρησιμοποιήθηκαν.....	19
2.2 Οι συνεντεύξεις.....	20
2.3 Το Ερωτηματολόγιο.....	20
III. <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ</u>	
<u>ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ</u>	
3.1 Μορφές του διαδικτυακού εγκλήματος.....	23
3.2 Οικονομικό έγκλημα και έξοδα.....	24
3.3 Κύπριοι και οικονομικό έγκλημα.....	25
3.4 Γραφείο διερεύνησης οικονομικού εγκλήματος.....	27
3.5 Επεξήγηση του οικονομικού εγκλήματος.....	27
IV. <u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ</u>	
<u>ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ: ΑΠΑΤΕΣ ΜΕ ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ ΚΑΙ Η ΕΞΑΠΛΩΣΗ</u>	
<u>ΤΟΥΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΑΙ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ</u>	
4.1 Βαθμός απάτης με πιστωτικές κάρτες στην Κύπρο.....	33
4.2 Κλοπή πιστωτικών καρτών.....	34
4.3 Ευρωπαϊκό ΑΤΜ σύστημα ασφαλείας (EAST).....	37
4.4 Έκδοση και απόκτηση καρτών	45
4.5 Λογισμικό - Rogueware.....	48

V. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΙΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ

- 5.1** Καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος και της απάτης με πιστωτικές κάρτες στην Κύπρο..... **51**
- 5.2** Μέτρα που λαμβάνει η Αστυνομία για την καταπολέμηση της απάτης με πιστωτικές κάρτες..... **54**

VI. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΠΑΤΕΣ ΜΕ ΤΙΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ

- 6.1** JCC - Εκδοτική μονάδα πιστωτικών καρτών στην Κύπρο..... **59**
- 6.2** Πηγή συμβουλών κατά του οικονομικού εγκλήματος..... **60**
- 6.3** JCC και διεθνή πρότυπα..... **62**
- 6.4** Μέτρα ασφαλείας από τη JCC..... **64**

VII. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ..... **67**

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ:

- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α: Ερωτήσεις συνέντευξης..... **70**
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β: Ερωτηματολόγιο..... **72**
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ: Αδικήματα Οικονομικού Εγκλήματος Ανά Έτος..... **77**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:..... **78**

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΩΝ

<u>Γρ. Παρ 1:</u>	Ποια από τις συνήθειες των εξόδων περιγράφουν καλύτερα τη συμπεριφορά των εξόδων σας;.....	24
<u>Γρ. Παρ 2:</u>	Υπήρξατε ποτέ θύμα απάτης με την πιστωτικής σας κάρτα;.....	26
<u>Γρ. Παρ 3:</u>	Κατά τη γνώμη σας, σε ποιο βαθμό νομίζετε ότι η απάτη με πιστωτικές κάρτες εμφανίζεται στην Κύπρο;.....	33
<u>Γρ. Παρ 4:</u>	Στατιστικά στοιχεία της εγκληματικότητας Ευρωπαϊκών ATM – Σύνοψη.....	40
<u>Γρ. Παρ 5:</u>	Οι τράπεζες κάνουν αρκετά για την καταπολέμηση οικονομικού εγκλήματος στην Κύπρο;.....	43
<u>Γρ. Παρ 6:</u>	Δείκτης απάτης ως ποσοστό της συνολικής αξίας συναλλαγών για την έκδοση καρτών μιας χώρας (μπλε) και οι πληρωμές στο εσωτερικό της χώρας (κόκκινο).....	46
<u>Γρ. Παρ 7:</u>	Η κυβέρνηση κάνει αρκετά για την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος στην Κύπρο;.....	53
<u>Γρ. Παρ 8:</u>	Σας έχουν δώσει ποτέ συμβουλές για το πώς να προστατεύσετε τον εαυτό σας από το οικονομικό έγκλημα;.....	60
<u>Γρ. Παρ 9:</u>	Πηγή συμβουλών κατά του οικονομικού εγκλήματος.....	61

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- ATM = Automated Teller Machine (Μηχάνημα Ανάληψης Χρημάτων)
- CCS = Commercial Crime Services (Εμπορική Υπηρεσία Εγκλήματος)
- CNP = Card Not Present Fraud (Απάτη Χωρίς Την Παρουσία Της Κάρτας)
- EAST = European ATM Security Team (Ευρωπαϊκή Ομάδα Ασφαλείας ATM)
- E.E. = Ευρωπαϊκή Ένωση
- Europol = European Police Office (Ευρωπαϊκή Αστυνομία - Ευρωπόλ)
- FIUs = Financial Intelligence Units (Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών)
- FTC = Federal Trade Commission (Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου)
- Interpol = International Criminal Police Organization (Διεθνής Οργάνωση Εγκληματολογικής Αστυνομίας)
- JCC = Αρμόδιο τμήμα για την έκδοση πιστωτικών καρτών στην Κύπρο
- ΜΟ.Κ.Α.Σ. = Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης
- NCB = National Central Bureau (Διεθνές Κεντρικό Γραφείο)
- OECI = Office of Economic Crime Investigation (Γραφείο Ερευνών του Οικονομικού Εγκλήματος)
- PCI-DDS = Payment Card Industry Data Security Standards (Πρότυπο Ασφάλειας Δεδομένων)
- PIN = Personal Identification Number (Προσωπικός Αριθμός Αναγνώρισης)
- POCF = Criminal Market of Payment Card Fraud (Εγκληματική Αγορά Απάτης Με Κάρτες Πληρωμών)
- POS = Point Of Sale (Σημείο Πώλησης)

➤ SEPA = Single Euro Payments Area (Ενιαίος χώρος πληρωμών σε Ευρώ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι εξελίξεις στην τεχνολογία και ιδιαίτερα η πρόοδος και η εκτεταμένη χρήση του Διαδικτύου έχουν φέρει μαζί τους μια ευλογία αλλά και αρνητική εξέλιξη τόσο στο χώρο εργασίας, όσο και στην ιδιωτική μας ζωή. Αυτές οι καινοτομίες είναι μια ευλογία, γιατί στα χέρια μας, έχουμε σχεδόν όλα τα είδη των πληροφοριών και της γνώσης και παράλληλα είναι μια κατάρα, αφού λόγω της κατάχρησης των πιο πάνω, το ίδιο το σύστημα κάνει τη ζωή μας δυσκολότερη. Όπως συμβαίνει και με πολλά άλλα στοιχεία της ανθρώπινης ανάπτυξης, άτομα με εγκληματικές προθέσεις επωφελούνται από το σύστημα, προκειμένου να εξαπατήσουν ανθρώπους και διάφορες επιχειρήσεις. Η απάτη είναι ένα σοβαρό, κοινό αδίκημα που διαπράττεται και στο διαδίκτυο με στόχο την αφαίρεση χρημάτων. Όσο πιο ανεπτυγμένη είναι μια χώρα, τόσο μεγαλύτερες είναι οι πιθανότητες ότι η απάτη θα συμβεί σε αυτή τη χώρα.

Κατά συνέπεια, τα έθνη με υψηλά πρότυπα διαβίωσης, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και οι Ευρωπαϊκές χώρες, όπου το Διαδίκτυο χρησιμοποιείται πολύ, είναι πιο επιρρεπή σε απάτες στο διαδίκτυο και, κατά συνέπεια, σε απάτες μέσω πιστωτικών καρτών. Παρά το γεγονός ότι η απάτη στο Διαδίκτυο συμβαίνει σε όλες σχεδόν τις χώρες και από ανθρώπους όλων των εθνικοτήτων, σύμφωνα με έκθεση της Αστυνομίας Κύπρου, παραβάτες ενός τέτοιου εγκλήματος συνήθως προέρχονται κυρίως από χώρες της Αφρικής, ιδιαίτερα από τη Νιγηρία, από τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, τη Νοτιοανατολική Ασία και την Κίνα. Δεν λειτουργούν μόνο στο εσωτερικό των χωρών τους, «αλλά έχουν επεκταθεί σε διάφορες χώρες, κυρίως στις ΗΠΑ, στην Ολλανδία και στην Ισπανία». Οι Νιγηριανοί κυρίως, έχουν δημιουργήσει το δικό τους σύστημα, το οποίο είναι γνωστό σε όλο τον κόσμο ως η «Νιγηριανή Μαφία». Είναι συνήθως καλά εκπαιδευμένα άτομα που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τη χώρα τους λόγω της κακής οικονομικής κατάστασης (Αστυνομία Κύπρου: Γραφείο Εγκληματολογικών Ερευνών, 2014, σελ. 3).

Από το έτος 2000, η διεθνής απάτη με πιστωτικές κάρτες έχει επεκταθεί, λόγω των προόδων του διαδικτύου (Why is International Credit Card Fraud so Difficult to Prosecute?, 2013, σελ. 1). Η κλοπή πιστωτικών καρτών έχει γίνει εύκολο χρήμα και ευδοκίμει στις πιο ανεπτυγμένες

χώρες. Στην πραγματικότητα, το 47% της απάτης χρεωστικών και πιστωτικών καρτών λαμβάνει χώρα στις ΗΠΑ (Kransy, 2011, σελ. 1).

Ο Αμερικανός εγκληματολόγος Edwin Sutherland (Croall, 2001), ήταν ο πρώτος που χρησιμοποίησε στη μελέτη του την έκφραση «έγκλημα λευκού κολάρου», που φέρει αυτόν τον τίτλο. Οι εγκληματίες του λευκού κολάρου, τραπεζίτες και άλλοι αξιωματούχοι συχνά εμπλέκονται σε ξέπλυμα βρώμικου χρήματος, απάτες με πιστωτικές κάρτες και άλλα οικονομικά εγκλήματα. Για παράδειγμα μόνο στο Ηνωμένο Βασίλειο το 2007, η απάτη με χρεωστικές κάρτες εκτιμήθηκε πάνω από μισό δισεκατομμύριο λίρες και η διαδικτυακή τραπεζική απάτη ήταν πάνω από 22 εκατομμύρια λίρες (2007 - UK Fraud Figures, 2007, σελ. 1).

Η οικονομική απάτη είναι ένας όρος που καλύπτει πολλά είδη απάτης, συμπεριλαμβανομένων της τραπεζικής απάτης, της απάτης με πιστωτικές κάρτες, της απάτης μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών (Διαδίκτυο), της τηλεπικοινωνιακής απάτης και της απάτης μέσω ταχυδρομείου. Στην πραγματικότητα, η Μυστική Υπηρεσία Ηνωμένων Πολιτειών (United States Secret Service) έχει εντοπίσει 25 διαφορετικούς τύπους οικονομικής απάτης και κλοπής της ταυτότητας που διερευνά κάθε χρόνο (Obringer, 2014, σελ. 1). Από τα 25 διαφορετικά είδη οικονομικής απάτης, η απάτη μέσω πιστωτικών καρτών είναι, στην πραγματικότητα, ένα διαφορετικό είδος κλοπής ταυτότητας στην πιο απλή και συνηθισμένη της μορφή, όπως όταν κάποιος ξεχνά να πάρει ένα αντίγραφο της απόδειξης της πιστωτικής του κάρτας που χρησιμοποιείται σε ένα εστιατόριο ή όταν προ-εγκρίνεται προσφορά πιστωτικής κάρτας ή όταν ακόμη η ανανεωμένη κάρτα πέσει σε λάθος χέρια.

Σύμφωνα με την έκθεση κατάστασης της Ευρωπόλ (Ευρωπαϊκή Αστυνομία) για τις απάτες με κάρτες πληρωμών, (2012, σελ. 3), «Η εγκληματική αγορά της απάτης με κάρτες πληρωμών (Criminal Market of Payment Card Fraud - POCF), εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης κυριαρχείται από μία καλά δομημένη και παγκόσμια ενεργή, οργανωμένη εγκληματική ομάδα». Η έκθεση, επιπρόσθετα, σκιαγραφεί εκτενώς το βαθμό εγκληματικότητας σχετικά με

την απάτη μέσω πιστωτικών καρτών σε ολόκληρη την Ε.Ε. (Ευρωπαϊκή Ένωση). Πιο συγκεκριμένα, η έκθεση αναφέρει ότι η απάτη με τις κάρτες είναι μια χαμηλού κινδύνου δραστηριότητα υψηλού κέρδους που στοιχίζει στην Ευρωπαϊκή Ένωση περίπου 1,5 δις ευρώ ετησίως και, αρκετά ενδιαφέρον είναι το ότι «η πλειονότητα των παράνομων συναλλαγών με την κάρτα που γίνονται αυτοπροσώπως .....που επηρεάζει την Ε.Ε. λαμβάνουν χώρα στο εξωτερικό, κυρίως στις Ηνωμένες Πολιτείες» (Europol Situation Report Europol Public Information: Payment Card Fraud 2012, σελ. 3).

Κατά συνέπεια, ο γενικός σκοπός της παρούσας έκθεσης είναι να παρουσιάσει μια μελέτη της κατάστασης της απάτης με πιστωτικές κάρτες στην Κύπρο και τα μέτρα που λαμβάνονται τόσο από το κράτος όσο και από τις διάφορες οικονομικές αρχές για τον περιορισμό της και, αν είναι δυνατόν, για την αποτροπή της. Πιο συγκεκριμένα, οι στόχοι αυτής της έρευνας είναι: α) να παρουσιάσει μια επισκόπηση του βαθμού του οικονομικού εγκλήματος στην Κύπρο, β) να αναλύσει κριτικά τους τρόπους και τα μέσα του εγκλήματος με πιστωτικές κάρτες και την επικράτηση του στην Κύπρο, γ) να αναλύσει κριτικά και να αξιολογήσει τα μέτρα που έχουν ληφθεί από τις αρχές για την καταπολέμηση της απάτης με πιστωτικές κάρτες και δ) να αναλύσει και να διερευνήσει τα μέτρα που λαμβάνονται από το σύστημα (τόσο από κυβερνητικά όσο και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα) για την προστασία των πολιτών από απάτες με πιστωτικές κάρτες.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σπανιότητα των μελετών σχετικά με αυτό το πολύ σοβαρό θέμα της απάτης με πιστωτικές κάρτες στην Κύπρο, η αξία αυτής της μελέτης είναι βέβαιο ότι θα αποδειχθεί πολύτιμη για μελλοντικούς ερευνητές, δεδομένου ότι θα τους προσφέρει όχι μόνο καθοδήγηση για μελλοντικές μελέτες αλλά και θα παρέχει μια μικρή πλατφόρμα από όπου θα φαίνεται η τρέχουσα κατάσταση των οικονομικών μεγεθών της απάτης μέσω των πιστωτικών καρτών στο νησί και θα συντείνει στην περαιτέρω αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

2.1 Μέθοδοι Έρευνας Που Χρησιμοποιήθηκαν.

Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας μελέτης είναι να διερευνήσει τους τρόπους και τα μέσα της απάτης με πιστωτικές κάρτες στην Κύπρο, μια σειρά από μεθόδους χρησιμοποιήθηκαν προκειμένου να παρέχουν κατά κύριο λόγο τόσο το βάθος, όσο και την κατεύθυνση της μελέτης. Παράλληλα, η χρήση πρωτογενών πηγών, όπως οι συνεντεύξεις και το ερωτηματολόγιο, κρίθηκε επιβεβλημένη λόγω της σπανιότητας του γραπτού υλικού για το θέμα αυτό. Επιπλέον, ήταν απαραίτητο να χρησιμοποιηθούν αυτές οι πρωτογενείς πηγές πληροφόρησης από τους πολίτες της Κύπρου (χρησιμοποιώντας το ερωτηματολόγιο), οι οποίοι είναι στοχευόμενα θύματα των διαφόρων οικονομικών απατών και των αρχών (μέσα από τις συνεντεύξεις), οι οποίοι προσπαθούν να περιορίσουν τέτοιου είδους πρακτικές απάτης μέσω καρτών. Ως αποτέλεσμα, η μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε κατά κύριο λόγο για αυτή τη μελέτη ήταν μια συγχώνευση των ποιοτικών, αντικειμενικών και εμπειρικών πηγών. Ποσοτικά δεδομένα, επιπλέον, συγκεντρώθηκαν μέσω επιλεγμένων ερωτήσεων σχετικά με το ερωτηματολόγιο, έτσι ώστε να ανακτηθούν ορισμένες πληροφορίες και έτσι να κατανοηθεί καλύτερα όχι μόνο η κατεύθυνση των οικονομικών εγκλημάτων, αλλά και να δοθεί μια συνολική εκτίμηση της απάτης με πιστωτικές κάρτες στην Κύπρο. Δεν υπάρχει αμφιβολία, ωστόσο, ότι όταν υπάρχει τέτοιο ζήτημα, η καλύτερη προσέγγιση θα ήταν τόσο οι προσωπικές επαφές με τους πολίτες που επηρεάστηκαν, όσο και με τις αρχές για την καταπολέμηση αυτής της απάτης.

Η έλλειψη στοιχείων που ήταν διαθέσιμα από τα βιβλία και επιστημονικά περιοδικά συμπληρώθηκε κυρίως μέσω του διαδικτύου. Αυτή η αναζήτηση στο διαδίκτυο, με την εξαίρεση των συνεντεύξεων και του ερωτηματολογίου, εξασφάλισε εκτενή ανάλυση του περιεχομένου και μια σύγκριση σε σχέση με την κατάσταση στην Κύπρο. Επιπλέον, αυτές οι δευτερεύουσες πηγές αποδείχθηκαν πολύ χρήσιμες, επειδή δεν συμπλήρωσαν μόνο τις αρχικές πληροφορίες, αλλά επίσης παρείχαν μια πλατφόρμα μέσω της οποίας οι αρχικές ποιοτικές πηγές θα μπορούσαν να συγκριθούν και να αναλυθούν.

2.2 Οι Συνεντεύξεις.

Οι τρεις συνεντεύξεις που παρουσιάζονται σε αυτή τη μελέτη και οι ερωτήσεις που τέθηκαν, έχουν σχεδιαστεί ειδικά για να αποσπάσουν ορισμένες πρωτογενείς πηγές πληροφόρησης που ήταν πολύ σημαντικές για τη μελέτη. Επιπλέον, τα τρία άτομα για τις συνεντεύξεις έχουν επιλεγεί προσεκτικά για να περιγραφεί το θέμα της απάτης με πιστωτικές κάρτες, τόσο από την άποψη της Αστυνομίας, όσο και της αγοράς.

Οι δώδεκα ερωτήσεις για τις συνεντεύξεις, εξάλλου, ήταν οι ίδιες και για τους τρεις ερωτηθέντες προκειμένου να εξασφαλιστεί μια σύγκριση για τα ίδια ζητήματα. Επιπλέον, οι ερωτήσεις που κάλυπταν όλο το φάσμα των στόχων και των σκοπών της μελέτης άρχιζαν με γενικές ερωτήσεις όπως «Κατά τη γνώμη σας, πόσο εκτεταμένη είναι η απάτη μέσω πιστωτικών καρτών στην Κύπρο;» και συνέχιζαν με μια πιο συγκεκριμένη ερώτηση όπως το τι κάνουν οι αρχές για να «περιορίσουν αυτό το έγκλημα». Αυτά τα ερωτήματα, και άλλες σχετικές απορίες, κρίθηκαν κατάλληλα για τη μελέτη, επειδή προκάλεσαν ευθέως τα ζητήματα που θίγονται σε αυτή την εργασία και πρόσφεραν εμπιστευτικές πληροφορίες σχετικά με την έκταση τέτοιων εγκλημάτων και την αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνονται για την αντιμετώπισή τους.

2.3 Το Ερωτηματολόγιο.

Το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε για να αντιμετωπίσει τα συγκεκριμένα ζητήματα και ερωτήματα που τέθηκαν σε αυτή τη μελέτη. Η κάθε ερώτηση διατυπώθηκε προσεκτικά, και είχε ως στόχο ορισμένα συστατικά μέρη της μελέτης. Για παράδειγμα, η ερώτηση 3, «Η οικονομική κατάσταση στις μηνιαίες αποδοχές», τέθηκε προκειμένου να διαπιστωθεί εάν υπήρχε συσχετισμός μεταξύ του εισοδήματος και της απάτης ενός ατόμου που διαπράττεται σε αυτόν ή αυτήν. Αυτός, και άλλοι συσχετισμοί, δεν μπορούν να εμφανιστούν στη μελέτη, επειδή δεν υπήρχαν αποδεικτικά στοιχεία που να τεκμηριώνουν αυτή τη σύνδεση. Επίσης, οι ερωτήσεις 6 έως 9 ήταν δομημένες έτσι ώστε να προσδιοριστεί μία συσχέτιση, αν υπάρχει καθόλου, μεταξύ του αριθμού των καρτών που κατέχει ένα άτομο και του αριθμού των περιπτώσεων που χρησιμοποιούνται δολίως αυτές οι κάρτες. Οι ερωτήσεις 10 -12 είχαν ως

στόχο να καθορίσουν σε ποιο βαθμό τα τραπεζικά ιδρύματα, καθώς και άλλες εμπλεκόμενες αρχές, βοηθούν ή ενημερώνουν τους πολίτες για το πώς να προστατεύσουν τον εαυτό τους από τέτοια εγκλήματα. Το ερώτημα της προστασίας των πολιτών είναι πιο απλό και προκαλεί ευθέως την κυβέρνηση (ερώτηση 16) και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (ερώτηση 17), ως προς το ρόλο τους στην αντιμετώπιση του εγκλήματος της απάτης με πιστωτικές κάρτες. Οι ερωτήσεις 13 και 14 είναι σχετικές, δεδομένου του ότι ασχολούνται με το Διαδίκτυο ή το ηλεκτρονικό έγκλημα, ένα είδος απάτης που διαπράττεται περισσότερο προς τους πολίτες της Κύπρου και όχι από τους ανθρώπους της.

Αυτή η μελέτη χρησιμοποίησε και την ποσοτική μέθοδο της έρευνας, όπως γίνεται σε περιπτώσεις ερευνών που ασχολούνται με αριθμούς και επομένως είναι μετρήσιμες. Η παρούσα μελέτη συγκέντρωσε όμως και δεδομένα που είναι περιγραφικά, ενδεικτικά και ποιοτικού χαρακτήρα.

Παρά το γεγονός ότι φαίνεται να υπάρχει ελάχιστη βιβλιογραφία σχετικά με την απάτη μέσω πιστωτικών καρτών στην Κύπρο, πιθανώς λόγω του μεγέθους του πληθυσμού και ως εκ τούτου της μικρής επίπτωσης που έχει στην παγκόσμια οικονομία, μια εκτενής ανασκόπηση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας, ωστόσο, διεξήχθη και εφαρμόστηκε κατάλληλα στην ανάλυση περιεχομένου. Ως αποτέλεσμα, η επισκόπηση της βιβλιογραφίας της μελέτης διασκορπίζεται παντού στην εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

3.1 Μορφές Του Διαδικτυακού Εγκλήματος.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, το οικονομικό έγκλημα και οι απάτες μέσω πιστωτικών καρτών συμβαίνουν περισσότερο στις ανεπτυγμένες χώρες, σε αυτές που έχουν υγιείς και τεχνολογικά ώριμες οικονομίες, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και πολλές άλλες χώρες στην Ευρώπη (βλ. Γραφική Παράσταση 6). Η Κύπρος, μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ανεπτυγμένη χώρα με υψηλό βιοτικό επίπεδο, είναι μία από τις χώρες στις οποίες η απάτη μέσω πιστωτικών καρτών είναι διαδεδομένη. Προς το παρόν, η Κυπριακή Δημοκρατία διέρχεται τη χειρότερη οικονομική κρίση από την ανεξαρτησία της. Ούτε ακόμη και κατά τη διάρκεια της τουρκικής εισβολής του 1974, όταν το ένα τρίτο της χώρας βρέθηκε, και εξακολουθεί να είναι, κατεχόμενο από την Τουρκία, η οικονομία δεν ήταν σε μια τέτοια καταστροφική κατάσταση. Ακόμη και με την οικονομική κρίση στο νησί, η Κύπρος έχει το μερίδιό της στο οικονομικό έγκλημα.

Σύμφωνα με την ερευνητική μονάδα οικονομικού εγκλήματος της Αστυνομίας Κύπρου (2014), η διαδικτυακή εγκληματικότητα υπάρχει σε πολλές μορφές, οι οποίες θεωρούνται «συνηθισμένη» πρακτική σε όλο τον κόσμο. Αυτές οι μορφές περιλαμβάνουν την κλοπή ταυτότητας το γνωστό phishing, (τεχνική ηλεκτρονικού «ψαρέματος», δηλαδή εξαπάτησης), τις αγοραπωλησίες στο διαδίκτυο και την απάτη με πιστωτικές κάρτες που δεν περιορίζεται στο διαδίκτυο. Η Κύπρος είναι γενικά ο στόχος πολλών από αυτές τις απάτες και το Δημοκρατικό νησί είναι σπάνια η πηγή ενός τέτοιου εγκλήματος. Παρ'όλα αυτά, αν και το οικονομικό έγκλημα στην Κύπρο υπήρχε πάντα, έχει κλιμακωθεί κατά τη διάρκεια των τελευταίων δύο δεκαετιών και πλέον θεωρείται ένα σοβαρό πρόβλημα.

Ως αποτέλεσμα αυτής της αύξησης, και επειδή η Αστυνομία Κύπρου δεν ενδιαφέρεται μόνο για τα στατιστικά στοιχεία, αλλά και για την προστασία των Κυπρίων πολιτών, έχει δημιουργηθεί ένα ειδικό γραφείο στο Αρχηγείο Αστυνομίας το οποίο διερευνά αυτού του

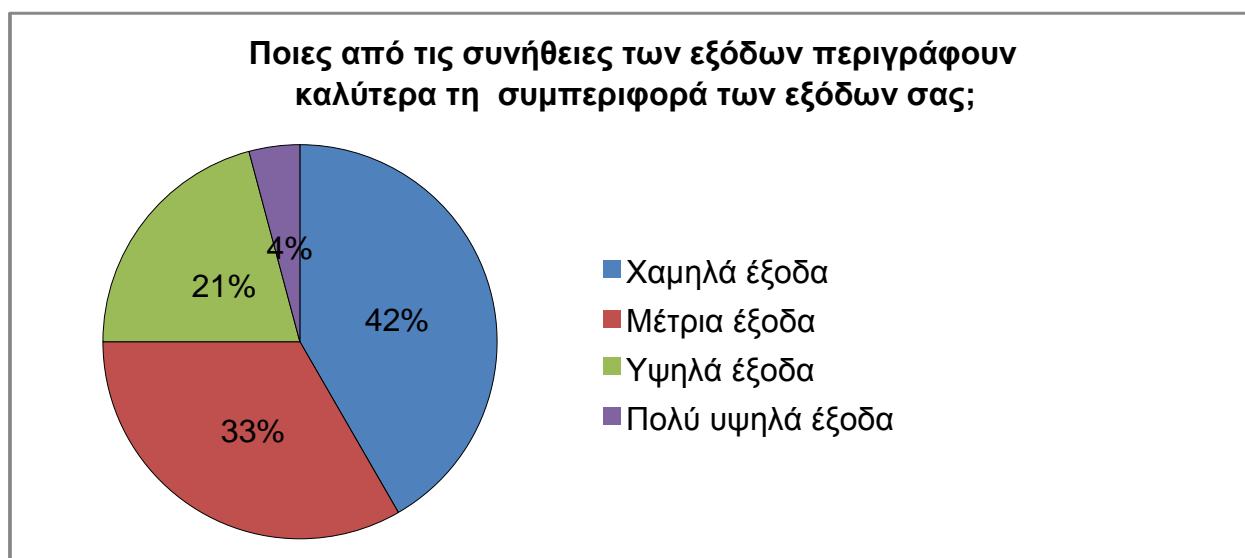

είδους τα εγκλήματα, καθώς και άλλα είδη διαδικτυακού εγκλήματος, όπως η παιδική πορνογραφία (Αστυνομία Κύπρου: Γραφείο διερεύνησης εγκλήματος 2014, σελ. 3).

3.2 Οικονομικό Έγκλημα Και Έξοδα.

Ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης, η οποία προώθησε την ανεργία σε περισσότερο από 18% του πληθυσμού και πολύ υψηλότερο για τα άτομα κάτω των 25 ετών, όχι μόνο οι δαπάνες έχουν περιοριστεί, αλλά επίσης και τα εισοδήματα έχουν μειωθεί. Παραδοσιακά, η ανεργία στην Κύπρο κυμαινόταν πάντα γύρω στο 2-3%. Η Γραφική Παράσταση 1 παρακάτω περιγράφει καλύτερα τις συνήθειες των δαπανών του Κύπριου σήμερα.

Γραφική Παράσταση 1:

Πηγή: Ερωτηματολόγιο σχετικά με την απάτη πιστωτικών καρτών που δημιουργήθηκε στην Κύπρο μεταξύ 02 - 10 Αυγούστου 2014.

Όπως μπορεί να φανεί από την Γραφική Παράσταση 1 πιο πάνω, το 75% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι τα έξοδα τους ήταν χαμηλά έως μέτρια, με την πλειοψηφία, 42%, να δηλώνουν ότι η συνήθεια των εξόδων τους ήταν χαμηλή. Μόνο το 4% ισχυρίστηκε ότι ήταν αρκετά σπάταλοι.

Αυτό σίγουρα δεν συνέβαινε πριν από μερικά χρόνια και η σημερινή κατάσταση αντανακλά τους δύσκολους οικονομικούς καιρούς που διέρχεται η χώρα. Ακόμα και κάτω από αυτές τις συνθήκες, όταν οι άνθρωποι πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικοί σχετικά με τα οικονομικά τους, η οικονομική απάτη είναι διαδεδομένη.

3.3 Κύπριοι Και Οικονομικό Έγκλημα.

Αν και έχουν υπάρξει περιπτώσεις όπου οι Κύπριοι έχουν πέσει θύματα απάτης από το εξωτερικό και κάποια περιστατικά έχουν αναφερθεί στο γραφείο διερεύνησης του οικονομικού εγκλήματος στο Αρχηγείο της Αστυνομίας στην Κύπρο, πολύ λίγοι Κύπριοι έχουν βρεθεί ένοχοι σε αυτού του είδους τα εγκλήματα. Κατά τη διάρκεια μιας συνέντευξης με τον κ. Γερμανό, ο οποίος υπηρετεί ως ανακριτής στο γραφείο διερεύνησης του οικονομικού εγκλήματος στην Επαρχία Πάφου, η οποία διεξήχθη στις 07 Αυγούστου 2014, ο κ. Γερμανός δήλωσε ότι, «Θυμάμαι να άκουσα στις ειδήσεις για μια οργανωμένη ομάδα Βουλγάρων ... που έχει διαπράξει πολλά εγκλήματα και συνελήφθησαν από την Αστυνομία. Επίσης, θυμάμαι κάποιες παλιές υποθέσεις σχετικά με μια οργανωμένη ομάδα των Ρουμάνων» (Αντρέας Γερμανός, προσωπική συνέντευξη, 07 Αυγούστου, 2014).

Σε μια δεύτερη συνέντευξη με την κα Χρυστάλλα Προδρόμου (προσωπική συνέντευξη, 09 Αυγούστου, 2014) επίσης αστυνομικός στο οικονομικό έγκλημα στην Επαρχία Πάφου, η οποία διεξήχθη στις 09 Αυγούστου 2014, η κα Προδρόμου ανέφερε ότι, «στην Κύπρο αυτό το είδος του εγκλήματος διενεργείται από Ευρωπαίους», χωρίς να διευκρινίζει χώρες προέλευσης. Επιπλέον, πιστεύεται ότι πολλά άτομα στην Κύπρο έχουν πέσει θύματα απάτης στο Διαδίκτυο και δεν το έχουν καταγγείλει στην Αστυνομία από ντροπή που έχουν εξαπατηθεί.

Αυτό συμβαίνει σε όλο τον κόσμο για αυτό είναι δύσκολο να γνωρίζουμε την πραγματική έκταση της απάτης στο Διαδίκτυο (Αστυνομία Κύπρου: Γραφείο Διερεύνησης Εγκλήματος 2014, σελ. 3).

Γραφική Παράσταση 2:

Πηγή: Ερωτηματολόγιο σχετικά με την απάτη μέσω πιστωτικών καρτών που δημιουργήθηκε στην Κύπρο μεταξύ 02 - 10 Αυγούστου 2014.

Σύμφωνα με την Γραφική Παράσταση 2 πιο πάνω, και σε αντίθεση με την πεποίθηση ότι το οικονομικό έγκλημα είναι κοινό και πολλοί Κύπριοι έχουν πέσει θύματα απάτης στο Διαδίκτυο, το 80% των ερωτηθέντων δηλώνουν ότι δεν υπήρξαν ποτέ θύματα της απάτης με πιστωτικές κάρτες. Η Γραφική Παράσταση 2 δείχνει ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι δεν είχαν πέσει θύματα απάτης με πιστωτικές κάρτες, η οποία είναι διαφορετική από την απάτη στο Διαδίκτυο. Αυτό μπορεί να αντανακλά στην εξαιρετική δουλειά που πραγματοποιείται από τα ιδρύματα που διασφαλίζουν τους πολίτες, δηλαδή τις τράπεζες, την Αστυνομία και την JCC (ο εκδότης πιστωτικών καρτών στην Κύπρο), σε συνδυασμό με τις καθημερινά ασφαλείς πρακτικές που εκτελούνται από τους πολίτες. Επιπλέον, αυτό το χαμηλό ποσοστό των θυμάτων, ίσως να είναι το αποτέλεσμα των χαμηλών εξόδων των Κυπρίων παρά το γεγονός ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο για να κάνουν πληρωμές μέσω διαδικτύου (βλέπε ερώτηση 8 του ερωτηματολογίου).

3.4 Γραφείο Διερεύνησης Οικονομικού Εγκλήματος.

Στη δεκαετία του 1990, η Κύπρος θεωρούνταν ως ένα κέντρο για το ξέπλυμα χρήματος με στοιχεία από τη Ρωσία και την πρώην Σοβιετική Ένωση, την Ανατολική Ευρώπη, τα Βαλκάνια και τη Μέση Ανατολή. Με αυτό κατά νου, η Κύπρος δημιούργησε το 1994, με απόφαση του τότε Προέδρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και με τη συνεργασία του Αρχηγού της Αστυνομίας, το γραφείο διερεύνησης οικονομικού εγκλήματος. Ειδικότερα, το γραφείο διερεύνησης οικονομικού εγκλήματος είναι μέλος της Υπηρεσίας κατά του Εμπορικού Εγκλήματος (Commercial Crime Services - CCS), που είναι ο αντι-εγκλήματος βραχίονας του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (International Chamber of Commerce) που εδρεύει στο Ηνωμένο Βασίλειο. Το CCS λειτουργεί ως αυτόνομος οργανισμός μελών και προσφέρει στα μέλη του, εταιρείες ή ανεξάρτητα άτομα, ένα πλήρες φάσμα διαθέσιμων μέσων (ICC Commercial Crime Services, σελ. 1).

Τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, στα πλαίσια της προετοιμασίας της Κύπρου για την ένταξή της το 2004 στην ΕΕ, η κυβέρνηση θέσπισε επίσης μια σειρά νόμων και μέτρων για την καταπολέμηση της απάτης με πιστωτικές κάρτες, για το ξέπλυμα χρήματος και το οικονομικό έγκλημα σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Η Κύπρος συμμετέχει άλλωστε σε όλα τα διεθνή δίκτυα δικαστικής και αστυνομικής συνεργασίας (Eurojust, Ευρωπόλ, Ιντερπόλ, κλπ), που στοχεύουν ανάμεσα στα άλλα και το διεθνές οικονομικό έγκλημα. Προς το παρόν, η Κύπρος υποστηρίζει πλήρως τα πρότυπα της ΕΕ, όχι μόνο για να πατάξει τα οικονομικά εγκλήματα, αλλά και για να βελτιώσει την εικόνα της ως ένα σύγχρονο χρηματοοικονομικό κέντρο, ιδιαίτερα τώρα που αντιμετωπίζει τρομερές οικονομικές δυσκολίες.

3.5 Επεξήγηση Του Οικονομικού Εγκλήματος.

Αλλά τι είναι οικονομικό έγκλημα και πώς διαπερνά μέσα σε ένα οικονομικό σύστημα; Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η οικονομική απάτη είναι ένας όρος που καλύπτει πολλά είδη απάτης, συμπεριλαμβανομένης της τραπεζικής απάτης, απάτες με πιστωτικές κάρτες, μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών (Διαδίκτυο), της τηλεπικοινωνιακής απάτης καθώς και απάτης ταχυδρομείου. Το οικονομικό έγκλημα αποτελεί μέρος του οργανωμένου εγκλήματος σε όλο

τον κόσμο (McInstosh, 1975), ενώ τα παράνομα κέρδη από το οικονομικό έγκλημα χρηματοδοτούν και εξασφαλίζουν την επιβίωση και την εξάπλωση των διεθνών εγκληματικών δικτύων, διαιωνίζοντας το πρόβλημα (United Nations Office on Drugs and Crime UNODC, 2010, σελ. 224).

Δεδομένου ότι οι διεθνείς οικονομικές συμπεριφορές έχουν αλλάξει πρόσφατα, οι απάτες με πιστωτικές κάρτες και παρόμοιες παράνομες δραστηριότητες προωθούν αυτές τις συμπεριφορές (Kelman & Hamilton, 1989). Το βασικό κίνητρο, εξάλλου, για πολλές από αυτές τις παράνομες οικονομικές δραστηριότητες είναι να τις εμφανίσουν ως νόμιμες (Schelling, 1976). Η οικονομική απάτη κοστίζει στις κυβερνήσεις απώλειες εκατομμυρίων ευρώ.

Σύμφωνα με την Έκθεση Ανθρώπινης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (United Nations Human Development Report, 1999), η κλίμακα του παγκόσμιου ξεπλύματος βρώμικου χρήματος κάθε χρόνο είναι τουλάχιστον 1,5 τρισεκατομμύρια δολάρια, ένα συγκλονιστικό ποσό το οποίο είναι δύσκολο να κατανοηθεί. Προσθέστε σε αυτό το γεγονός ότι το οικονομικό έγκλημα υπονομεύει την ανάπτυξη, ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες χώρες, δεδομένου ότι αυτά τα χρήματα εκτρέπονται από κοινωνικά και άλλα προγράμματα προς ιδιωτικούς λογαριασμούς και η κατάσταση είναι ακόμη πιο εκπληκτική (Financial Crime and Development, 2012, σελ. 1).

Σήμερα οι αρχές στην Κύπρο πιστεύουν ότι το οικονομικό έγκλημα θα επεκταθεί. Επιπλέον, τώρα που η Κύπρος μετατρέπεται σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία, ως αποτέλεσμα της εισόδου της στην Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι πιο σημαντικό από ποτέ να παρακολουθείται στενά το οικονομικό έγκλημα, ιδίως για τις απάτες με πιστωτικές κάρτες, λαμβάνοντας υπόψη την πληθώρα των χρηστών πιστωτικών καρτών. Ο κ. Ανδρέας Γερμανός (προσωπική συνέντευξη, 07 Αυγούστου, 2014) πιστεύει ότι το έγκλημα της απάτης μέσω πιστωτικής κάρτας θα αυξηθεί. Σε συνέντευξή του της 7ης Αυγούστου 2014, ο κ. Γερμανός δήλωσε ότι

γνωρίζει «πολλά θύματα από απάτες μέσω πιστωτικών καρτών, συμπεριλαμβανομένου και του αδελφού μου, οπότε ναι, πιστεύω ότι αυτό το έγκλημα είναι σε άνοδο».

Ο κ. Μάριος Ονησιφόρου, ένας επιχειρηματίας στην επαρχία Λεμεσού, σε μια συνέντευξη του ημερομηνίας 09 Αυγούστου 2014, πιστεύει επίσης ότι αυτό το έγκλημα θα αυξηθεί στο μέλλον, και σημείωσε ότι, «Δεν είχαμε αυτό το είδος του εγκλήματος στο παρελθόν, αλλά σήμερα αυξάνεται σε καθημερινή βάση» (Μάριος Ονησιφόρου, προσωπική συνέντευξη, 09 Αυγούστου, 2014). Αυτή η πρόβλεψη, άλλωστε, είναι σύμφωνη με τις παγκόσμιες τάσεις που προβλέπει αύξηση της απάτης με πιστωτικές κάρτες.

Σύμφωνα με τον Παπαδόπουλο (2010), το «πλαστικό χρήμα», δηλαδή οι πιστωτικές κάρτες, εμφανίστηκαν για πρώτη φορά στην Κύπρο το 1984. Ορισμένοι αναλυτές, σημειώνουν ότι μια σειρά από απάτες μπορούν να διαπράττονται με τη χρήση των πιστωτικών καρτών που μπορεί να κλαπούν εύκολα και στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν αμέσως (Παπαδόπουλος, 2010).

Μια παραποιημένη κάρτα είναι ένας άλλος τύπος απάτης (Gennano, Jeffrey & Ronald, 2007, σελ. 341). Η κλοπή πιστωτικών καρτών πολύ συχνά συνδέεται με την κλοπή ταυτότητας, ένα πιο σοβαρό έγκλημα όπου εννέα εκατομμύρια Αμερικανοί ετησίως έπεσαν θύματα από αυτό το φαινόμενο (Identity Theft & Credit Card Fraud – How to Protect Yourself, 2008, σελ.1).

Παρά το γεγονός ότι η Κύπρος είναι μια μικρή και ανεπτυγμένη χώρα και έχει ένα μικρό σχετικά πρόβλημα με τις απάτες με πιστωτικές κάρτες, έχει υπάρξει πρόσφατα μια αύξηση του αριθμού των καταγγελιών, όπως αποδεικνύεται από τον αριθμό των άρθρων που έχουν γραφτεί στην τοπική εφημερίδα, Φιλελεύθερος από 21 Μαρτίου 2013 μέχρι τις 11 Αυγούστου 2014. Πιστεύεται ότι στο μέλλον αυτές οι καταγγελίες θα αυξηθούν και, ως εκ τούτου, η Αστυνομία Κύπρου λαμβάνει σοβαρά υπόψη αυτή την παράνομη δραστηριότητα, προκειμένου να προστατεύσει τους πολίτες και τα συμφέροντα των επιχειρήσεων.

Αξίζει να αναφερθεί ότι τα αδικήματα που αφορούν το οικονομικό έγκλημα στην Κύπρο, που αποτελούνται από εννέα συνολικά αδικήματα, μέχρι το έτος 2013 παρουσίαζαν μία σταθερή εικόνα ως προς τις καταγγελίες. Σύμφωνα με το Γραφείο ανάλυσης Εγκλήματος του Αρχηγείου Αστυνομίας (2013), το έτος 2011 καταγγέλθηκαν 1055 υποθέσεις, το 2012 καταγγέλθηκαν 955 και το 2013 είχαν καταγγελθεί 773 (Παράρτημα Γ). Φαίνεται λοιπόν να υπάρχει μία μείωση ως προς τις καταγγελίες.

Για αυτό το λόγο, η Αστυνομία Κύπρου έχει καταρτίσει ειδικό γραφείο στο Αρχηγείο Αστυνομίας που ερευνά αυτά τα είδη των δραστηριοτήτων, καθώς και άλλα είδη των διαδικτυακών εγκλημάτων. Αν και μπορεί να ακούγεται περίεργο, σήμερα πολύ λίγοι Κύπριοι έχουν βρεθεί ένοχοι για το οικονομικό διαδικτυακό έγκλημα, παρόλο που πολλοί Κύπριοι έχουν πέσει θύματα απάτης στο διαδίκτυο από το εξωτερικό (Fraud in Cyprus: Financial Crime Investigating Unit, 2013, σελ. 1-8).

Για παράδειγμα, κατά τη διάρκεια μιας περιόδου οκτώ ημερών (12-20 Ιουλίου, 2012) εγκληματικά στοιχεία ξόδεψαν €5.000 σε «αντίγραφα» πιστωτικών καρτών και προσπάθησαν να κάνουν συναλλαγές 22 εκατομμυρίων εκ των οποίων 9 ήταν επιτυχείς (Card Fraud, Cyprus mail 29 Ιουλίου, 2012, σελ. 1).

Επίσης σε μία πρόσφατη υπόθεση που εξιχνιάστηκε από τις Ελληνικές αρχές και συγκεκριμένα στην Θεσσαλονίκη το εξαρθρωθέν κύκλωμα, δραστηριοποιούνταν στην υφαρπαγή δεδομένων πιστωτικών καρτών, στην κατάρτιση καρτών-κλώνων και στη χρήση τους για αγορές καταναλωτικών ειδών και υπηρεσιών. Οι δράστες, μέσω παράνομης πρόσβασης σε υπολογιστικά συστήματα ξενοδοχείου του εξωτερικού, προμηθεύονταν δεδομένα πιστωτικών καρτών, τα οποία ανήκαν στην πλειοψηφία τους, σε πολίτες της Αυστραλίας και των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής.

Επίσης, οι δράστες υπέκλεπταν πληροφορίες από εταιρείες σύναψης δανειακών συμβάσεων της Αυστραλίας, τις οποίες χρησιμοποιούσαν για την κατάρτιση πλαστών πιστωτικών καρτών, στο όνομα ανυποψίαστων πολιτών. Τις κάρτες-κλώνους, τις χρησιμοποιούσαν σε διάφορες χώρες, αλλά και μέσω διαδικτύου, για αγορές καταναλωτικών ειδών, υπηρεσιών και για τη γενικότερη εξασφάλιση πολυτελών συνθηκών διαβίωσης (Θεσσαλονίκη: Μεγάλη απάτη με κλοπή στοιχείων από πιστωτικές κάρτες, 2014, σελ. 1).

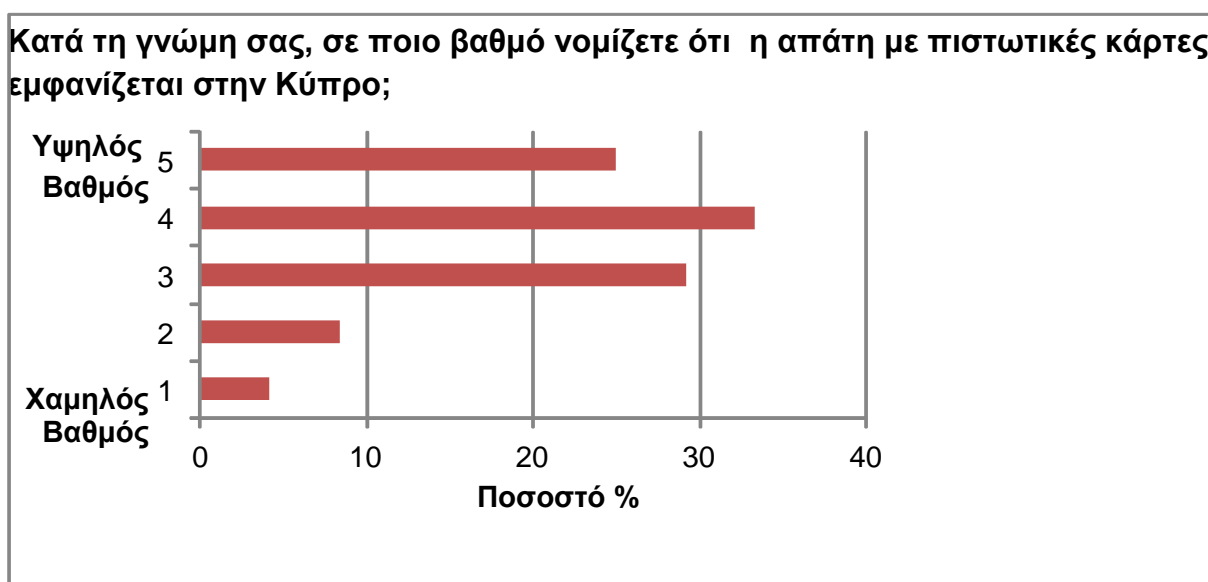

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ: ΑΠΑΤΕΣ ΜΕ ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ ΚΑΙ Η ΕΞΑΠΛΩΣΗ ΤΟΥΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΑΙ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

4.1 Βαθμός Απάτης Με Πιστωτικές Κάρτες Στην Κύπρο.

Σύμφωνα με τον κ. Γερμανό, η απάτη με πιστωτικές κάρτες στην Κύπρο είναι εκτεταμένη κυρίως επειδή η Κύπρος είναι ένα μικρό νησί και «λαμβάνοντας υπόψη ότι η Κύπρος είναι ένα μικρό νησί με μικρό πληθυσμό, υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που έχουν πέσει θύματα απάτης με πιστωτικές κάρτες. Πολύ συχνά ακούω τους ανθρώπους ή [διαβάζω] στις ειδήσεις ... για ένα νέο επεισόδιο αυτού του εγκλήματος» (Αντρέας Γερμανός, προσωπική συνέντευξη, 07 Αυγούστου, 2014). Φαίνεται ότι η πλειοψηφία των Κυπρίων επίσης συμφωνεί με τις απόψεις του κ. Γερμανού. Η Γραφική Παράσταση 3 παρακάτω αντανακλά την πεποίθηση ότι σχεδόν το 60% των Κυπρίων θεωρεί ότι η εγκληματικότητα με πιστωτικές κάρτες, είναι πολύ ψηλή και το άλλο 30% ως ψηλή.

Γραφική Παράσταση 3:

Πηγή: Ερωτηματολόγιο σχετικά με την απάτη με πιστωτικές κάρτες που δημιουργήθηκε στην Κύπρο μεταξύ 02 - 10 Αυγούστου 2014.

4.2 Κλοπή Πιστωτικών Καρτών.

Η κλοπή της πιστωτικής κάρτας είναι απλά ένα είδος οικονομικού εγκλήματος και, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, υπάρχουν πολλές μορφές απάτης στο Διαδίκτυο. Η κλοπή ταυτότητας, ή πιο κατάλληλα η απάτη ταυτότητας, περιλαμβάνει περιπτώσεις όπου ένα άτομο χρησιμοποιεί στοιχεία της ταυτότητας κάποιου άλλου και προσποιείται ότι είναι αυτό το πρόσωπο. Σύμφωνα με μια έρευνα του 2003 που πραγματοποιήθηκε από την Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου (Federal Trade Commission) των ΗΠΑ, 10 εκατομμύρια άνθρωποι στις ΗΠΑ ανακάλυψαν ότι είχαν πέσει θύματα απάτης ταυτότητας το προηγούμενο έτος (Obringer, 2014, σελ. 1). Ο αριθμός των θυμάτων στις ΗΠΑ παρέμεινε εξίσου υψηλός και τα επόμενα χρόνια (Financial Crimes Enforcement Network, 2010, σελ. 36).

Στην Κύπρο, η κλοπή ταυτότητας σχετίζεται άμεσα με την απάτη με πιστωτικές κάρτες. Και τα τρία άτομα που ερωτήθηκαν πιστεύουν ότι η εγκληματικότητα με πιστωτικές κάρτες δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς να κλαπεί η ταυτότητα του προσώπου. Ακόμη και απάτες με πιστωτικές κάρτες μέσω των μηχανημάτων ATM (Automated Teller Machine), δηλαδή το μηχάνημα ανάληψης χρημάτων, είναι μια απλή μορφή της κλοπής ταυτότητας (Γερμανός, Προδρόμου και Ονησιφόρου, προσωπική συνέντευξη, 2014).

Σύμφωνα με το Γραφείο Εγκληματολογικών Ερευνών της Αστυνομίας Κύπρου, οι πιο διαδεδομένες μορφές ηλεκτρονικής απάτης στην Κύπρο είναι το «phishing» και, κατ' επέκταση, η απάτη με πιστωτική κάρτα (Αστυνομία Κύπρου - Γραφείο Εγκληματολογικών Ερευνών, 2014, σελ. 2-3).

Ο στόχος του «phishing» είναι η δημιουργία ψευδών και εικονικών ιστοσελίδων οι οποίες είναι πολύ παρόμοιες με τραπεζικές ιστοσελίδες ή άλλα συναφή ιδρύματα, προκειμένου να αποκτήσουν προσωπικές πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων του αριθμού του τραπεζικού λογαριασμού, αριθμών πιστωτικών καρτών και αριθμών pin (Personal Identification Number), δηλαδή του προσωπικού αριθμού αναγνώρισης. Ο αποστολέας ζητά στη συνέχεια από τους χρήστες να εγγραφούν και να επιβεβαιώσουν τα προσωπικά τους στοιχεία. Δεδομένου ότι

αυτή η διαδικασία είναι η ίδια με αυτή που χρησιμοποιείται από τις τράπεζες, οι δράστες έχουν πρόσβαση στους λογαριασμούς και μεταφέρουν χρήματα σε άλλους λογαριασμούς συνήθως σε ιδρύματα του εξωτερικού ή δημιουργούν πλαστές πιστωτικές κάρτες (Krambia-Kapardis, 2003, σελ. 184-191).

Οι διαδικτυακές αγοραπωλησίες είναι η πιο κοινή μορφή απάτης στο διαδίκτυο. Σε τέτοιες περιπτώσεις, διάφοροι πωλητές εμφανίζονται στο διαδίκτυο προσπαθώντας να πουλήσουν τα προϊόντα τους σε ανυποψίαστους πελάτες ή μελλοντικά θύματα. Συχνά, αυτοί οι πωλητές χρησιμοποιούν διάφορες τακτικές για να προσελκύσουν τον αγοραστή. Μερικές από αυτές τις τακτικές περιλαμβάνουν την πώληση εμπορευμάτων σε τιμές που είναι πολύ κάτω από τη συνήθη τιμή, ενώ οι δράστες προσποιούνται ότι είναι ιδιοκτήτες μιας επιχείρησης και χρησιμοποιούν διάφορα ονόματα για τις συναλλαγές τους, δίνουν στον εαυτό τους επίσημους τίτλους όπως «Διευθυντής Εταιρείας» και συχνά χρησιμοποιούν την ιστοσελίδα ως εταιρείες μεταφοράς που εγγυώνται την ασφαλή συλλογή των χρημάτων. Από τη στιγμή που έχουν λάβει προσωπικές πληροφορίες σχετικά με τραπεζικές κάρτες, αυτοί οι εγκληματίες έχουν πρόσβαση σε αριθμούς πιστωτικών καρτών και συνήθως κάνουν ψευδείς κάρτες για τον εαυτό τους ή τις πωλούν σε άλλα εγκληματικά στοιχεία, οι οποίοι κάνουν αναλήψεις χρημάτων από ΑΤΜ (Phishing, σελ. 1).

Φυσικά, αυτές οι εταιρείες εξαφανίζονται από το διαδίκτυο όταν συλλέγονται τα χρήματα. Είναι σχεδόν αδύνατο να εντοπιστούν οι δράστες, επειδή σε όλες τις περιπτώσεις, οι πληροφορίες που παρέχονται είναι ψευδείς και ανύπαρκτες. Μόλις γίνει η πληρωμή, τα χρήματα συνήθως μεταφέρονται στην Ανατολική Ασία και αργότερα πίσω στην Ευρώπη ή την Αφρική (Αστυνομία Κύπρου: Γραφείο Εγκληματικών Ερευνών, 2014, σελ. 4).

Η απάτη με πιστωτικές κάρτες επίσης περιλαμβάνει, άμεσα ή έμμεσα, τα τραπεζικά ιδρύματα μέσω του Διαδικτύου. Σύμφωνα με το Γραφείο Διερεύνησης του Εγκλήματος στην Κύπρο (2014), υπάρχουν διάφοροι τρόποι με τους οποίους μπορεί να τελεστεί απάτη με πιστωτικές κάρτες. Αυτοί περιλαμβάνουν:

- Κλοπή προσωπικών πληροφοριών, όπου ο αριθμός pin έχει κλαπεί σε μηχανήματα αυτόματης ανάληψης αφού καταγράφεται από ειδικό εξοπλισμό ή με την τοποθέτηση μίας μικρής κάμερας. Αυτό επιτυγχάνεται με την «τοποθέτηση κρυφών καμερών στις ATM και ... [με] αυτόν τον τρόπο μπορούν να παρακολουθήσουν τους ανθρώπους όταν πληκτρολογούν τους κωδικούς PIN τους ή ακόμη και να διαβάσουν όλες τις λεπτομέρειες που καταγράφονται στις τραπεζικές τους κάρτες». (Αντρέας Γερμανός, προσωπική συνέντευξη, Αύγουστος 07, 2014). Αυτή είναι η πιο ευρέως χρησιμοποιούμενη μέθοδος στην Κύπρο.
- Μια άλλη μέθοδος για απάτη με κάρτες είναι η παγίδευση των πιστωτικών καρτών σε Αυτόματες Ταμειακές Μηχανές με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού, ώστε να παρακολουθείται ο κωδικός αριθμός. Μόλις ο χρήστης εγκαταλείψει την περιοχή, οι δράστες αποσύρουν την παγιδευμένη κάρτα και την χρησιμοποιούν.
- Η κλοπή καρτών και οι αριθμοί κωδικών πρόσβασης που γίνεται από διάφορα επιδέξια πρόσωπα και η άμεση χρήση της κάρτας από τον δράστη είναι επίσης μια άλλη τεχνική που χρησιμοποιείται, καθώς και οι κάρτες που έχουν κλαπεί από ταχυδρομικές θυρίδες, αυτοκίνητα ή τσάντες, κλπ.
- Η αντιγραφή ή η κλοπή πληροφοριών της κάρτας και η χρησιμοποίησή της αμέσως, ή η μεταφορά των πληροφοριών σε νέες άδειες κάρτες είναι ένα άλλο μέσο. Αυτό γίνεται συνήθως σε σούπερ μάρκετ, πολυκαταστήματα, εστιατόρια, κλπ., όταν ο ανυποψίαστος πελάτης πληρώνει για αγαθά ή υπηρεσίες.
- Η κλοπή πληροφοριών από κάρτες, μέσω του Διαδικτύου και η κλοπή του αριθμού της κάρτας, όταν ένας πελάτης πληρώνει για αγαθά σε καταστήματα ή άλλους χώρους είναι επίσης άλλες μέθοδοι.

(Κυπριακή Αστυνομία: Γραφείο Ανάλυσης Εγκλήματος, 2014).

Αναφορικά με την τελευταία μέθοδο, ο κ. Μάριος Ονησιφόρου εξιστόρησε ένα περιστατικό κατά τη διάρκεια της συνέντευξης του, όπου ένας σερβιτόρος σε ένα γνωστό εστιατόριο πήρε την πιστωτική κάρτα που έδωσε ο πελάτης για την πληρωμή του λογαριασμού και την τοποθέτησε σε ένα ειδικό μηχάνημα μέσω του οποίου αντιγράφηκε ο αριθμός και άλλες πληροφορίες. Μετά την αντιγραφή του αριθμού, προχώρησε με τη χρήση της κάρτας για πληρωμή του λογαριασμού του πελάτη (Μάριος Ονησιφόρου, προσωπική συνέντευξη, 09 Αυγούστου, 2014).

Η απάτη μέσω πιστωτικών καρτών είναι ένα έγκλημα που διαπράττεται σήμερα σε όλες σχεδόν τις χώρες. Είναι, επίσης, ένα έγκλημα που μαστίζει περισσότερο τις ανεπτυγμένες χώρες, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, και όχι τόσο πολύ τα αναπτυσσόμενα έθνη, όπου τα συστήματα πληρωμών δεν είναι τόσο τεχνολογικά ανεπτυγμένα. Οι τρόποι και τα μέσα για τη διενέργεια απάτης με πιστωτικές κάρτες είναι πολλά και ποικίλλουν, όπως από το να ψάχνει κάποιος στον κάδο απορριμμάτων προκειμένου να βρει πεταμένες καταστάσεις λογαριασμών για να αποκτήσει παράνομη πρόσβαση σε ιστοσελίδες, ή ακόμη και μία ανέντιμη διαφήμιση ισχυριζόμενη πως κέρδισε κάποιος ένα δωρεάν ταξίδι κάπου και απαιτούνται τα στοιχεία της πιστωτικής του κάρτας προκειμένου να εξασφαλιστεί η θέση του (Protecting Against Credit Card Fraud, 2012, σελ. 1).

4.3 Ευρωπαϊκό ATM Σύστημα Ασφαλείας (EAST).

Η απάτη με πιστωτικές κάρτες είναι πανταχού παρούσα. Το σύνολο απάτης με κάρτες εντός του SEPA (Single Euro Payment Area), δηλαδή του ενιαίου χώρου πληρωμών σε ευρώ, ανήλθε σε 1,26 δισ. ευρώ το 2010. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, η αξία των συναλλαγών μέσω καρτών αυξήθηκαν κατά 5,1%. Σύμφωνα με την Έκθεση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, (Ευρωσύστημα) σχετικά με την απάτη μέσω καρτών, «η ένταση της απάτης αυξήθηκε σημαντικά από το 2007 μέχρι το 2008 και ελαφρώς από το 2008 μέχρι το 2009, αλλά μειώθηκε απότομα το 2010. Εκείνη τη χρονιά [2010] ... 1 από κάθε €2475 που ξοδεύτηκε ήταν μέσω απάτης. Σε μια βάση ανά κάρτα, €1,75 χάθηκε για κάθε φυσική κάρτα που εκδόθηκε» (European Central Bank, Second Report on Card Fraud, 2013, σελ. 16).

Υπάρχουν ουσιαστικά τρεις τύποι απάτης με πιστωτικές κάρτες: η απάτη χωρίς την παρουσία της κάρτας (CNP), το σημείο πώλησης της απάτης (POS) και η απάτη αυτόματης ταμειακής μηχανής (ATM). Το 2007 η απάτη σε ATM ανήλθε σε 20% του συνόλου της απάτης με κάρτες, ενώ οι υποθέσεις απάτης σε POS αποτελείται κατά 33% και η απάτη CNP ήταν περίπου 48%. Από τις τρεις παράνομες συναλλαγές η πιο σοβαρή, και αυτή που εκτιμάται ότι θα αυξηθεί στο μέλλον, είναι η απάτη CNP, δεδομένου ότι δεν επηρεάζεται από τα μέτρα που έχουν ληφθεί για τον εντοπισμό της κλοπής της κάρτας, καθώς μόνο ο αριθμός, και όχι η πραγματική κάρτα, απαιτείται για τη συναλλαγή (European Central Bank, Report on Card Fraud, 2012, σελ. 6-10).

Το 2004 η Ευρώπη ίδρυσε την Ευρωπαϊκή Ομάδα Ασφαλείας ATM (European ATM Security Team) (EAST), μια μη κερδοσκοπική οργάνωση, στην οποία συμπεριλαμβάνεται και η Κύπρος, της οποίας τα μέλη, έχουν δεσμευτεί για τη συλλογή πληροφοριών και τη διαβίβαση εκθέσεων EAST προς τους ATM υπεύθυνους εγκατάστασης (deployers) και δικτύων στο εσωτερικό των χωρών τους. Ακόμα κι αν ο κύριος στόχος της EAST είναι στις ATM, η ομάδα επίσης επικεντρώνεται, σε όλα τα τερματικά πληρωμών που έχουν άμεσο αντίκτυπο στο έγκλημα που διαπράττεται σε τοποθεσίες που υπάρχουν ATM (European ATM Fraudsters Shift to Lower Tech Attacks, 2013, σελ. 1).

Στην ουσία, αυτό που κάνει η EAST είναι να συγκεντρώνει και να διαβιβάζει πληροφορίες σχετικά με τα θέματα ασφαλείας, καθώς και να συντονίζει άλλες σχετικές δραστηριότητες εντός των είκοσι-τριών κρατών-χωρών μελών, προκειμένου να καταπολεμηθεί η απάτη των ATM και ευρύτερα το οικονομικό έγκλημα.

Σε μία μελέτη που εκδόθηκε από την Ευρωπαϊκή Ομάδα Ασφαλείας ATM το Μάρτιο του 2014, πέντε ευρωπαϊκές χώρες ανέφεραν αύξηση στις απάτες με πιστωτικές κάρτες που συνδέονται με μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων για μεταφορές. Συνολικά, συστήματα έκδοσης εισιτηρίων για μεταφορικά μέσα λειτουργούν σε 23 χώρες της Ευρώπης.

Στην ίδια έρευνα, αναφέρεται ότι σε δύο ευρωπαϊκές χώρες παρατηρήθηκε αύξηση στις απάτες με παρκόμετρα. Τις περισσότερες φορές, όπως υπογραμμίζεται στην έρευνα, οι απάτες σχετίζονται με μηχανήματα ανάληψης μετρητών. Οι ηλεκτρονικοί εγκληματίες υποκλέπτουν προσωπικά δεδομένα χρηστών πιστωτικών καρτών. Σε έξι χώρες της Ευρώπης, η έρευνα παρουσίασε στοιχεία που αποδεικνύουν αύξηση στις ηλεκτρονικές απάτες σε μηχανές αυτόματης πώλησης καυσίμων (Αύξηση στις απάτες με πιστωτικές κάρτες, 2014, σελ. 1).

Οι πληροφορίες στην γραφική παράσταση 4 που παρουσιάζονται παρακάτω παρέχονται από τα κράτη μέλη που απαριθμούνται πιο κάτω: Αυστρία, Βέλγιο, Κύπρος, Τσεχική Δημοκρατία, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Λιχτενστάιν, Λουξεμβούργο, οι Κάτω Χώρες, Νορβηγία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Ισπανία, Σουηδία, Ελβετία και το Ηνωμένο Βασίλειο. Αυτά τα είκοσι τρία κράτη μέλη έχουν εκτιμώμενη συνολική εγκατεστημένη βάση των 396.420 ATM (European ATM Fraudsters Shift to Lower Tech Attacks, 2013, σελ. 2).

Σύμφωνα με την γραφική παράσταση 4 παρακάτω, το σύνολο των ATM που σχετίζονται με περιστατικά απάτης στην Ευρώπη αυξήθηκε από 20.244 το 2011, σε 22.450 το 2012. Οι μέθοδοι χαμηλής τεχνολογίας αντιπροσώπευαν 15.266 περιστατικά, από 12.552 το 2011. Τα περιστατικά παγίδευσης πιστωτικών καρτών αυξήθηκαν κατά 75% σε σύγκριση με το 2011 και οι επιπτώσεις της κάρτας skimming (συσκευή που χρησιμοποιείται για την κλοπή των στοιχείων της πιστωτικής κάρτας) μειώθηκαν για δεύτερη συνεχή χρονιά, κάτω από το 7% στο χαμηλότερο επίπεδο από το 2008 (για την τεχνική του skimming βλ. US Department of the Treasury, 2011).

Γραφική Παράσταση 4:

<u>ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΑΤΜ –</u>						
<u>ΣΥΝΟΨΗ</u>						
Επιθέσεις απάτης που σχετίζονται με ΑΤΜ	2008	2009	2010	2011	2012	% +/- 11/12
Σύνολο αναφερόμενων περιστατικών	12,278	13,269	12,383	20,244	22,450	+11%
Σύνολο αναφερόμενων απωλειών	€485m	€312m	€268m	€234m	€265m	+13%
<u>ΣΥΝΟΨΗ</u>						
Φυσικές απάτες που σχετίζονται με ΑΤΜ	2008	2009	2010	2011	2012	% +/- 11/12
Σύνολο αναφερόμενων περιστατικών	3,043	2,468	2,062	1,818	1,920	+6%
Σύνολο αναφερόμενων απωλειών	€26m	€28m	€33m	€28m	€19m	-32%

Πηγή: EAST (European ATM Fraudsters Shift to Lower Tech Attack, 2014, σελ.1).

Επιπλέον, όπως μπορεί να φανεί από τον πίνακα πιο πάνω, οι απώλειες που οφείλονται σε επιθέσεις απάτης που σχετίζονται με ΑΤΜ αυξήθηκαν κατά 13% από €234.000.000 σε €265.000.000 από το 2011 μέχρι το 2012. Αυτή η αύξηση οφείλεται κυρίως στην αύξηση των απωλειών λόγω των επιθέσεων κάρτας skimming, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 12% από €232.000.000 σε €260.000.000. Η πλειοψηφία (85%) των ζημιών σε ΑΤΜ που συνδέονται με κάρτες skimming είναι διεθνείς, δηλαδή ζημιές εκτός των εθνικών συνόρων, με τις περισσότερες να συμβαίνουν σε χώρες εκτός της Ευρώπης. Αυτές οι ζημιές αυξήθηκαν κατά

21% σε σύγκριση με το 2011 (European ATM Fraudsters Shift to Lower Tech Attacks, 2013, σελ. 1).

Το έγκλημα των ATM στην Κύπρο ακολούθησε ουσιαστικά το ίδιο σχέδιο όπως φαίνεται στην Γραφική Παράσταση 4, με την εξαίρεση ότι υπήρξε μια αύξηση του οικονομικού εγκλήματος και ιδιαίτερα του εγκλήματος της πιστωτικής κάρτας, κατά το έτος 2013 (Χατζηβασίλης, 12 Νοέμβριου, 2013, σελ. 20).

Στην Κύπρο η απάτη με πιστωτικές κάρτες, συνήθως διαπράττεται από περισσότερα από ένα άτομα και έτσι, σύμφωνα με το Γερμανό (προσωπική συνέντευξη, 07 Αυγούστου, 2014) αυτό το έγκλημα συνήθως διαπράττεται από οργανωμένες ομάδες. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, το οικονομικό έγκλημα έχει κλιμακωθεί στην Κύπρο κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων δεκαετιών. Σχεδόν σε καθημερινή βάση αν διαβάξει κανείς στον τοπικό τύπο, ο αριθμός των προσπαθειών και τα μέσα με τα οποία οι εν λόγω δράστες παράνομα προσπαθούν να αποκτήσουν πρόσβαση σε τραπεζικούς λογαριασμούς είναι μέσω του διαδικτύου αλλά και με άλλα μέσα.

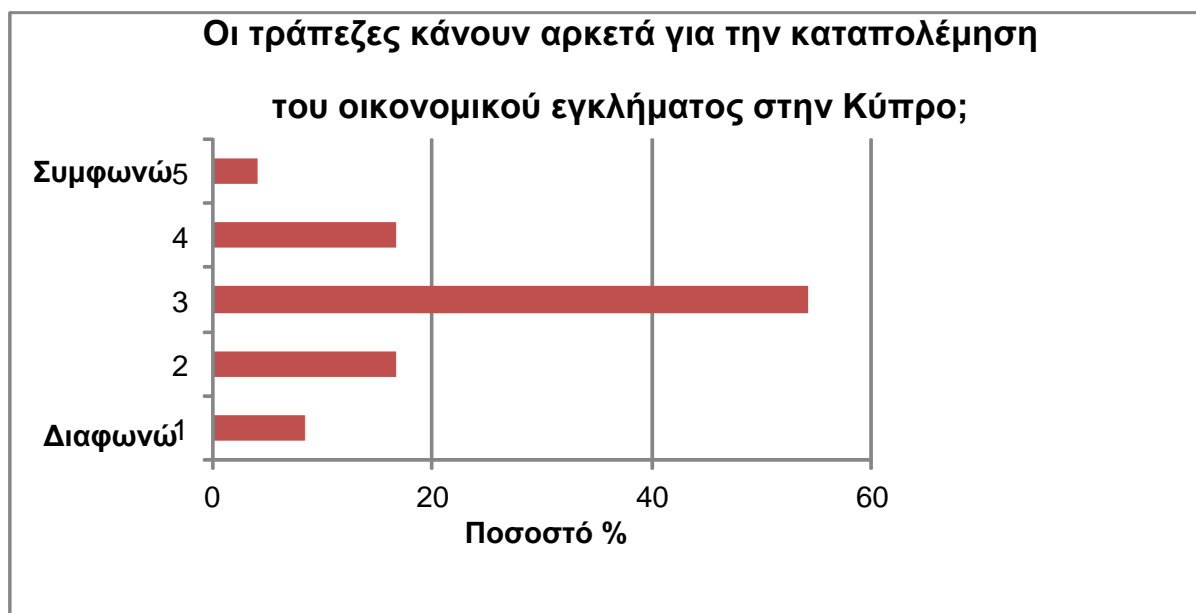
Για παράδειγμα, ο Φιλελεύθερος, μια δημοφιλής τοπική εφημερίδα, σημείωσε (25 Νοεμβρίου, 2013, σελ. 16) ότι μια σειρά από προσπάθειες έχουν γίνει από ξένους, χρησιμοποιώντας ορισμένους αριθμούς τηλεφώνων που προμηθεύονται από το διαδίκτυο για να μπου σε τραπεζικούς λογαριασμούς του πελάτη. Το μέσο που χρησιμοποίησαν αυτοί οι εγκληματίες των ιστοσελίδων ήταν ότι ισχυρίζονται πως είναι οι μηχανικοί από το κέντρο εξυπηρέτησης μιας γνωστής εταιρείας και προσφέρουν τις «υπηρεσίες» τους για να καθαρίσουν τους υπολογιστές από έναν ιό που είχαν οι μηχανές. Ως εκ τούτου, ζητούν πρόσβαση στους κωδικούς και αριθμούς που καθοδηγούν το θύμα σε συγκεκριμένες ιστοσελίδες, μέσω των οποίων μπορούν να κατεβάσουν ευαίσθητες πληροφορίες χωρίς τη γνώση του θύματος (Απάτη με πιστωτικές κάρτες μέσω τηλεφώνου, 2013, σελ.16).

Σε μια άλλη περίπτωση, σε δύο Κύπριους με βρετανική υπηκοότητα επεβλήθησαν συνολικά 18 χρόνια φυλάκιση για κλοπή χρημάτων μέσω της χρήσης κλεμμένων πιστωτικών καρτών. Παραδέχθηκαν έως 43 από τις 92 κατηγορίες που είχαν ασκηθεί εναντίον τους και, από τότε που ήταν φοιτητές στο Ηνωμένο Βασίλειο, ο δικαστής, λαμβάνοντας υπόψη ότι το μέλλον αυτών των δύο ατόμων θα καταστρεφόταν αν είχαν εκτίσει την ποινή τους, μείωσε την απόφαση σε δύο χρόνια αστυνομικής επιτήρησης (Χατζηβασίλης, 20 Νοεμβρίου, 2013, σελ. 16). Αυτή η υπόθεση, καθώς και παρόμοιες άλλες, αντικατοπτρίζουν την έκταση της απάτης με πιστωτικές κάρτες και το οικονομικό έγκλημα στην Κύπρο. Πιο δύσκολες περιπτώσεις απάτης με πιστωτικές κάρτες είναι εκείνες που διαπράττονται μέσα σε μια τράπεζα.

Πριν από τρία χρόνια, σύμφωνα με ένα άρθρο της Cyprus Mail (2011), μιας Αγγλικής εφημερίδας ένας υπάλληλος τράπεζας συνελήφθη για υποτιθέμενη υπεξαίρεση €480.000 κατά τα τελευταία 12 χρόνια με τη χρήση πλαστών πιστωτικών καρτών. Ο τραπεζικός υπάλληλος πλαστογράφησε πάνω από 56 πιστωτικές κάρτες σε μη υπαρκτούς ανθρώπους και αυτές οι κάρτες είχαν εισχωρήσει σε όλη την Κύπρο για τη συλλογή μικρών χρηματικών ποσών μέσω των ATM. Επίσης διευθέτησε για τις δηλώσεις πιστωτικών καρτών, να μην αποστέλλονται στις διευθύνσεις που παρέχονται και έτσι οι δηλώσεις θα επιστρέφονταν στην τράπεζα. Συνελήφθη όταν η υπάλληλος της τράπεζας εξέδωσε μια πιστωτική κάρτα με το όνομα ενός υπαρκτού προσώπου (Bank Employee Credit Card Scam, Cyprus Mail, 30 Αυγούστου, 2011, σελ. 1).

Η Γραφική Παράσταση 5 πιο κάτω αποκαλύπτει πώς βλέπουν οι Κύπριοι, το τι κάνουν οι τράπεζες για να βοηθήσουν στην καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος. Περίπου το 60% των ερωτηθέντων φαίνεται να είναι ουδέτεροι με το ίδιο ποσοστό (15%) να συμφωνούν έντονα και να διαφωνούν έντονα αντίστοιχα.

Γραφική Παράσταση 5:

Πηγή: Ερωτηματολόγιο σχετικά με την απάτη μέσω πιστωτικών καρτών που δημιουργήθηκε στην Κύπρο μεταξύ 02 - 10 Αυγούστου 2014.

Το έτος 2013 καταγγέλθηκε ο μεγαλύτερος αριθμός υποθέσεων οικονομικού εγκλήματος στην Κύπρο. Σε ένα συνέδριο που διοργανώθηκε από την Αστυνομία Κύπρου και την PricewaterhouseCoopers (PwC) της Κύπρου, σχετικά με την εβδομάδα Παγκόσμιου Οικονομικού Εγκλήματος, προέκυψαν ορισμένα στατιστικά στοιχεία σχετικά με την Κύπρο. Ειδικότερα, συνολικά 60 υποθέσεις που αφορούν το οικονομικό έγκλημα αναφέρθηκαν για το 2013, 25 εκ των οποίων συνδέθηκαν με το Διαδίκτυο και 35 εκ. σχετικά με άλλες μορφές οικονομικού εγκλήματος συμπεριλαμβανομένης της απάτης με πιστωτικές κάρτες. Το 2012 υπήρχαν 58 περιπτώσεις που αναφέρθηκαν για οικονομικές απάτες, το 2011, 54, και το 2010, 46. Σύμφωνα με τον τέως αρχηγό της Αστυνομίας Κύπρου, κ. Μιχάλη Παπαγεωργίου, αυτή η σταδιακή αύξηση του οικονομικού εγκλήματος, καθώς και η αύξηση στη σοβαρότητα αυτών των εγκλημάτων, είναι το αποτέλεσμα της πρόσφατης οικονομικής κρίσης που μαστίζει την Κύπρο. Όσον αφορά στο οικονομικό έγκλημα στο διαδίκτυο, οι δράστες είναι συνήθως από την Αφρική, ιδίως από τη Νιγηρία, τις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και της Ασίας. Η σύσκεψη έκλεισε με το θέμα του πώς οι πολίτες μπορούν να προστατευθούν από τέτοιου είδους εγκλήματα (Χατζηβασίλης, 12 Νοέμβριου, 2013, σελ. 20).

Ανεξάρτητα από τους τρόπους και τα μέσα που εφαρμόζει η Αστυνομία για να προειδοποιήσει τους ανθρώπους για το οικονομικό έγκλημα σε όλες τις μορφές του, ορισμένοι άνθρωποι εξακολουθούν να μην λαμβάνουν τις απαραίτητες προφυλάξεις προκειμένου να προφυλάξουν τις επενδύσεις τους. Η πιο πρόσφατη τέτοια περίπτωση που εμφανίζεται στην Κύπρο είναι το περιστατικό του Κύπριου επιχειρηματία από τη Λεμεσό ο οποίος προσέφερε €260.000 σε δύο Ρουμάνους «κτηματομεσίτες» που άνοιξαν ένα γραφείο στην Κύπρο για την αγορά γης στην Ρουμανία που ο ίδιος δεν έχει δει ποτέ. Όπως ήταν αναμενόμενο, μετά την αγορά και μετά την παρέλευση πέντε ετών, ο ιδιοκτήτης αποφάσισε να πάει στη Ρουμανία για να δει την αγορά του μόνο για να ανακαλύψει ότι είχε εξαπατηθεί. Η υπόθεση διερευνάται από την Αστυνομία και έχει εκδοθεί διεθνές ένταλμα για τη σύλληψη των δύο δραστών (Χαραλάμπους, 11 Φεβρουαρίου, 2014, σελ. 16).

Αξίζει να αναφερθεί ότι σε μία άλλη έρευνα που έγινε από Federal Reserve Payments Study (2013, σελ. 6) των Ηνωμένων Πολιτειών, διαπιστώθηκε ότι ο εκτιμώμενος ετήσιος αριθμός των μη εξουσιοδοτημένων απατηλών συναλλαγών κατά το έτος το 2012 ήταν 31,1 εκατομμύρια, με τιμή από 6.100 εκατομμύρια δολάρια.

Πιο πρόσφατα, αποκαλύφθηκε μια τεράστια παγκόσμια απάτη με πιστωτικές κάρτες που εκτεινόταν από την Ινδία και την Κύπρο προς το Ηνωμένο Βασίλειο και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Η πηγή της απάτης εντοπίστηκε σε δύο άνδρες από την Κύπρο και μία τράπεζα που έχει ως βάση τη Μάλτα που επεξεργαζόταν τις πληρωμές πιστωτικών και χρεωστικών καρτών. Σύμφωνα με μια έκθεση της CNN Money, οι δράστες χρησιμοποιούσαν κλεμμένες κάρτες πληρωμών για να κάνουν μικρές χρεώσεις των 9,84 δολαρίων που θα μπορούσαν εύκολα να περάσουν απαρατήρητες. Οι χρεώσεις αποδίδονται σε generic-looking ιστοσελίδες, όπως EEETsac.com, CEWcs.com και EduAcc.in, που ισχυρίζονται ότι προσφέρουν υπηρεσίες υποστήριξης πελατών. Όταν η CNN Money έκανε μια κλήση σε αυτούς τους αριθμούς, ένας τηλεφωνητής εξήγησε ότι τα 9,84 δολάρια χρεώνονταν για «ένα διαδικτυακό πρόγραμμα για το κέρδος χρημάτων» που σχετιζόταν με την πρόσβαση σε βίντεο και μαθήματα για το πώς να εργάζονται από το σπίτι. Αυτό, βέβαια, είναι μια τυπική γραμμή που χρησιμοποιείται από τους απατεώνες, προκειμένου να δικαιολογήσουν τη χρέωση, ενώ, στην πραγματικότητα, η δήλωση είναι ψευδής. Αφού οι αρχές της Κύπρου ενημερώθηκαν σχετικά με την απάτη,

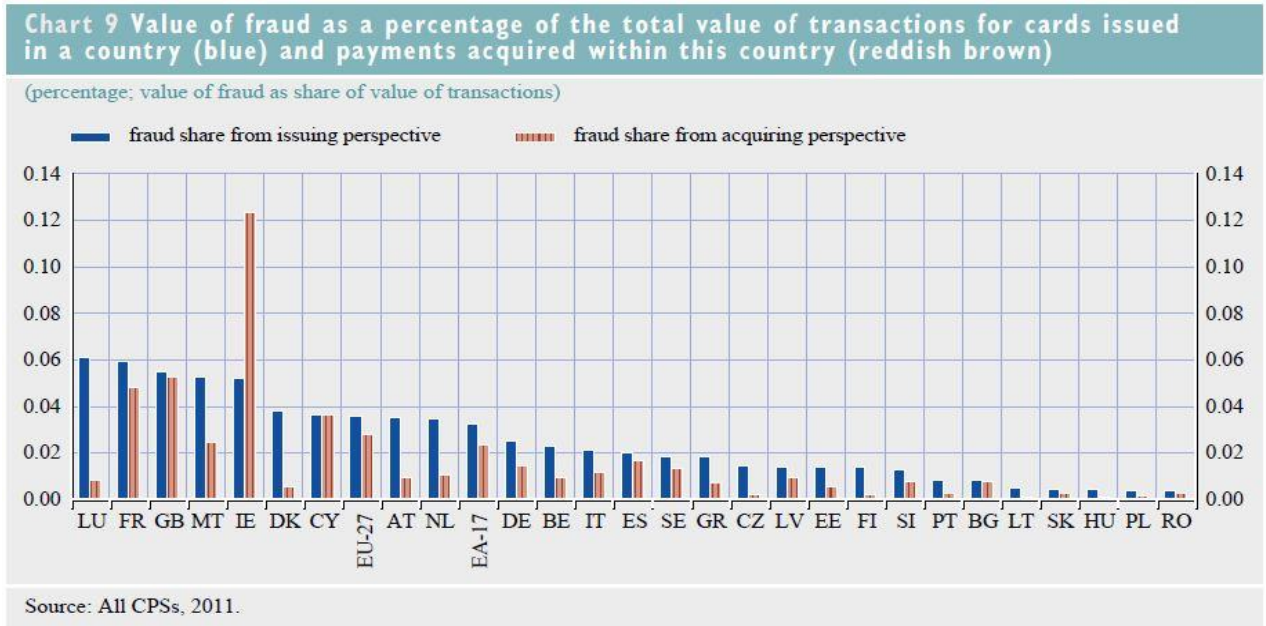
έλαβαν τα κατάλληλα μέτρα για τον εντοπισμό και την εξάλειψη της απειλής (Cyprus Link to Credit Card Scam, 2014, σελ. 1).

4.4 Έκδοση Και Απόκτηση Καρτών.

Σε σχέση με την απάτη πιστωτικών καρτών και την επικράτηση τους, επειδή ο όγκος των συναλλαγών είναι τόσο τεράστιος, οι εμπειρογνώμονες της βιομηχανίας πιστωτικών καρτών διαχωρίζουν την επιχείρηση σε δύο κατηγορίες, την Επιχείρηση Έκδοσης Καρτών και την Επιχείρηση Απόκτησης Καρτών. Αυτό το σύστημα κάνει τη διαχείριση των επιχειρήσεων πιο εύκολη. Οι επιχειρήσεις που εκδίδουν τις κάρτες βγάζουν κέρδη από το να επικεντρώνονται στην έκδοση πιστωτικών καρτών και την χρέωση των κατόχων των καρτών, στο επιτόκιο των υπολοίπων των λογαριασμών, (cash advance fees) και άλλες υπηρεσίες. Αν μια εταιρεία καρτών «δεν θέλει να περάσει από την πολυπλοκότητα της δημιουργίας Επιχείρησης Έκδοσης Καρτών, μπορεί να ξεκινήσει μια Επιχείρηση απόκτησης καρτών». Ένας αγοραστής παρέχοντας στους εμπόρους τη δυνατότητα να αποδέχονται πιστωτικές κάρτες, μπορεί να χρεώνει στους εμπόρους ένα τέλος έκπτωσης. Επίσης, το κόστος που βαρύνει τον αγοραστή είναι πολύ λιγότερο πολύπλοκο από ότι του εκδότη (Leong, 2009, σελ. 1).

Κατά συνέπεια, όταν μιλάμε για την προοπτική της χώρας σχετικά με την απάτη με πιστωτικές κάρτες, υπάρχει μια σημαντική διαφορά μεταξύ των χωρών και εάν η απάτη αντιμετωπίζεται από την προοπτική έκδοσης ή απόκτησης. Για παράδειγμα, σύμφωνα με την Γραφική Παράσταση 6 πιο κάτω, από την άποψη της έκδοσης, τα ποσοστά απάτης στο Λουξεμβούργο και τη Γαλλία ήταν τα υψηλότερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ στη Ρουμανία, την Πολωνία και την Ουγγαρία είχαν τα χαμηλότερα ποσοστά απάτης με πιστωτικές κάρτες. Από άποψη απόκτησης, η Ιρλανδία είχε τα υψηλότερα ποσοστά απάτης που ήταν πολύ υψηλότερα από ότι η Λιθουανία, η οποία είχε τα χαμηλότερα ποσοστά. Με αναφορά στην έκδοση και στην απόκτηση καρτών, η απάτη με κάρτες στην Κύπρο φαίνεται να είναι η ίδια και για τις δύο συναλλαγές (βλέπε Γραφική Παράσταση 6 πιο κάτω) (European Central Bank. Second Report on Card Fraud, 2013, σελ. 15).

Γραφική Παράσταση 6: Δείκτης απάτης ως ποσοστό της συνολικής αξίας συναλλαγών για την έκδοση καρτών μιας χώρας (μπλε) και οι πληρωμές στο εσωτερικό της χώρας (κόκκινο)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Δεύτερη Έκθεση για την Απάτη μέσω καρτών, 2011, σελ. 16.

Όσον αφορά την Κύπρο και την απάτη με κάρτες, η αξία της απάτης ως ποσοστό του συνολικού όγκου των συναλλαγών στο εσωτερικό της χώρας είναι σχετικά χαμηλή, με ποσοστό 0.038% τόσο για την απάτη έκδοσης και την απάτη απόκτησης. Για λόγους σύγκρισης, τόσο το Λουξεμβούργο και η Γαλλία έχουν 0.06% της έκδοσης της απάτης, ενώ η Ιρλανδία έχουν το υψηλότερο ποσοστό της απάτης απόκτησης με 12%. Επιπλέον, οι μικρότερες χώρες όπως η Κύπρος, έχουν πολύ μεγαλύτερο μερίδιο των συναλλαγών από τις μεγαλύτερες χώρες. Αυτό πιθανόν να οφείλεται στο γεγονός ότι οι πολίτες των μικρότερων κρατών τείνουν να ταξιδεύουν περισσότερο από τους πολίτες των μεγαλύτερων χωρών, όπου πρακτικώς μπορούν να βρεθούν τα πάντα (European Central Bank, Second Report on Card Fraud, 2013, σελ. 16-17).

Μία άλλη πρόσφατη έρευνα κατέδειξε ότι την τελευταία 5ετία, το 41% των Αμερικανών έχει πέσει θύμα απάτης μέσω της χρεωστικής και πιστωτικής κάρτας του. Στο 50% εξ αυτών αποδίδεται «επικίνδυνη συμπεριφορά», δηλαδή έγραψαν κάπου το Pin ή πέταξαν τραπεζικά έγγραφα που υπήρχαν αναγραμμένα πληροφορίες για το λογαριασμό τους. Τα τελευταία πέντε χρόνια, οι ΗΠΑ βρίσκονται μαζί με την Ινδία στην τρίτη θέση του καταλόγου των χωρών με τις περισσότερες απάτες καρτών, πίσω από την Κίνα (42%) και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (44%), σύμφωνα με μελέτη της ερευνητικής εταιρείας πληρωμών ACI Worldwide and Aite Group (Πέντε τρόποι για να αποφύγετε να πέσετε θύματα απάτης με πιστωτικές κάρτες, 2014, σελ. 1).

Αυτό το οποίο σημείωσε η έρευνα είναι ότι πρέπει να αποφεύγονται τα πιο κάτω για πρόληψη και για να μειωθεί ο κίνδυνος να γίνουν θύματα απάτης: 1. Αφήνετε το Smartphone ξεκλειδωτο ενώ δεν το χρησιμοποιείτε 2. Πετάτε έγγραφα με στοιχεία για τραπεζικούς λογαριασμούς 3. Χρησιμοποιείτε δημόσιο ή χωρίς ασφάλεια ηλεκτρονικό υπολογιστή για τραπεζικές δραστηριότητες ή online shopping. 4. Απαντάτε σε emails ή τηλέφωνα που ζητούν λεπτομέρειες για τον τραπεζικό σας λογαριασμό. 5. Έχετε στην κατοχή σας το χαρτί όπου υπάρχει σημειωμένο το PIN σας (Πέντε τρόποι για να αποφύγετε να πέσετε θύματα απάτης με πιστωτικές κάρτες, 2014, σελ. 1).

Λαμβάνοντας υπόψη την έκταση της απάτης μέσω πιστωτικών καρτών με τη χρήση των ATM, της CNP (χωρίς τη χρήση κάρτας) και POS (σημείο πώλησης), ο βαθμός της απάτης έκδοσης ποικίλλει ανάλογα με τη συναλλαγή που εμπλέκεται. Στην Κύπρο, οι συναλλαγές των ATM σημειώνουν το μικρότερο ποσοστό απάτης με το 26% της συνολικής χρήσης της κάρτας, και ακολουθείται από την POS με 36% του συνόλου των καρτών. Οι περισσότερες απάτες με πιστωτικές κάρτες στην Κύπρο πηγάζουν από την CNP με το 43% του συνόλου των συναλλαγών με κάρτα. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον εδώ σημειώνει η μεγάλη διαφορά στα ποσοστά όταν κάποιος εξετάζει την κατανομή της αξίας της απάτης με κάρτες από την άποψη της απόκτησης. Τώρα, στην Κύπρο, η απάτη μέσω των ATM μειώνεται σημαντικά στο λιγιστό 2%, και της απάτης από τα POS μειώνεται στο 11%. Υπάρχει μια τεράστια αύξηση της απάτης στις συναλλαγές POS πιθανώς επειδή η κάρτα δεν είναι απαραίτητη για την

ολοκλήρωση της πώλησης, μόνο ο αριθμός της κάρτας (European Central Bank, Second Report on Card Fraud, 2013, σελ. 17-18).

Η δεύτερη έκθεση για την απάτη μέσω πιστωτικών καρτών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (2013), απέδειξε ότι αν και υπήρξε μια αύξηση του αριθμού των συναλλαγών με κάρτες 2010-2011, στην πραγματικότητα, υπήρξε μια μείωση στο συνολικό αριθμό των περιπτώσεων απάτης κατά την ίδια περίοδο. Επιπλέον, στατιστικές και άλλα ευρήματα καθορίζουν ότι η απάτη μέσω πιστωτικών καρτών είναι ένα διεθνώς οργανωμένο έγκλημα το οποίο, αν είναι να περιοριστεί χρειάζεται τη συνεργασία όλων των χωρών και, το πιο σημαντικό, την εφαρμογή των διεθνών προτύπων βιομηχανίας (European Central Bank, Second Report on Card Fraud, 2013, σελ. 22).

Τέλος, η πιο πρόσφατη Τρίτη έκθεση για την απάτη μέσω πιστωτικών καρτών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (2014), επιβεβαιώνει την ανησυχητική αυξητική τάση στις περιπτώσεις απάτης.

4.5 Λογισμικό-Rogueware.

Το 2003 προέκυψε ένας νέο είδος προσπάθειας κλοπής χρημάτων από χρήστες διαδικτύου. Κατά τα τελευταία οκτώ με δέκα χρόνια το «Rogueware» έχει κάνει την εμφάνισή του στο προσκήνιο της οικονομικής απάτης. Βασικά, το «Rogueware» αποτελείται από οποιοδήποτε είδος πλαστού λογισμικού που προσπαθεί να κλέψει χρήματα από τους χρήστες του Διαδικτύου από το να τους παρακινεί να πληρώνουν, προκειμένου να αφαιρούνται υποτιθέμενες απειλές (Correll, & Corrons, 2009).

Αυτό το νέο ύποπτο λογισμικό έχει αυξηθεί γεωμετρικά κατά τα λίγα τελευταία χρόνια. Το 2004 υπήρχαν περίπου 92.000 είδη malware, το 2008 15 εκατομμύρια και μέχρι τα μέσα του 2009, υπήρχαν 30 εκατομμύρια δείγματα malware. Αυτό το νέο κακόβουλο λογισμικό, που

περιέχει τους κωδικούς τραπεζών σχεδιάστηκε για να κλέβει τραπεζικές πληροφορίες στο διαδίκτυο και αυτή τη στιγμή κατατάσσεται στα πιο κοινά malware για αυτό το σκοπό (Correll, & Corrons, 2009).

Το οικονομικό κόστος αυτού του είδους της απάτης είναι εκπληκτικό. Περίπου 35 εκατομμύρια υπολογιστές μολύνονται με rogueware κάθε μήνα (περίπου 3,5% του συνόλου των ηλεκτρονικών υπολογιστών) και αυτές οι νέες απάτες του διαδικτύου κερδίζουν περίπου 34 εκατομμύρια δολάρια το μήνα (Correll, & Corrons, 2009). Το Rogueware δεν έχει, ακόμη, επηρεάσει οποιοδήποτε από τους υπολογιστές στην Κύπρο.

Όσον αφορά το malware και λαμβάνοντας υπόψη τις δέκα κορυφαίες συγκεκριμένες απειλές απάτης, το malware κατατάσσεται μεταξύ των κορυφαίων με μερίδιο 39% της παράνομης δραστηριότητας. Πιο συγκεκριμένα, το 18% χρησιμοποιεί τη δραστηριότητα backdoor που επιτρέπει την απομακρυσμένη πρόσβαση και έλεγχο στις πληροφορίες, το 13% χρησιμοποιεί το Keylogger / Form-grabber / Spyware που καταγράφει τα δεδομένα από τις χρήσεις δραστηριότητας, και το 8% το Command and Control (διοίκησης και ελέγχου) που ακούει και εκτελεί τις εντολές. Το Malware δεν έχει εδραιωθεί ακόμα στην Κύπρο, ίσως επειδή η Κύπρος είναι μια μικρή και περιορισμένη αγορά, αλλά παρ'όλα αυτά, οι τράπεζες, η JCC και η Αστυνομία είναι πάντα σε εγρήγορση για τέτοιες σχετικά νέες πρακτικές (Χριστοδουλίδης, 2013, Διαφάνεια 17).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΚΑΙ ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΙΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ

5.1 Καταπολέμηση Του Οικονομικού Εγκλήματος Και Της Απάτης Με Πιστωτικές Κάρτες Στην Κύπρο.

Για την καταπολέμηση αυτών των ειδών των οικονομικών εγκλημάτων, όπως το ξέπλυμα χρήματος και τις απάτες μέσω πιστωτικών καρτών, το Γραφείο Προγραμματισμού της Κυπριακής Κυβέρνησης και η ΜΟΚΑΣ (Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης), που να σημειωθεί ότι είναι το αρμόδιο τμήμα στην Κύπρο για το ξέπλυμα χρήματος και άλλα Οικονομικά Εγκλήματα, υπέγραψαν σύμβαση για την «Ενίσχυση των ικανοτήτων της ΜΟΚΑΣ και βελτίωση της αποτελεσματικότητας για τον εντοπισμό του ξεπλύματος χρήματος». Η συμφωνία αυτή έχει τεθεί σε εφαρμογή σύμφωνα με τις επιχορηγήσεις της Νορβηγίας 2009 - 2014 (Financial Mirror, 2013) (Strengthening MOKAS capacities and improve efficiency to detect money laundering and financing of terrorism, 2013).

Επιπλέον, σε ένα άρθρο που δημοσιεύθηκε στο Φιλελεύθερο με τίτλο, «Πράσινο Φως από το Υπουργείο Οικονομικών για την Αναβάθμιση της ΜΟΚΑΣ» (2013), το Υπουργείο Οικονομικών στην Κύπρο θα παρέχει τα επιπρόσθετα 165,000.00 ευρώ, προκειμένου να παραλάβει τα 935,750.00 ευρώ, τα οποία θα παρέχονται από τη Νορβηγία. Το συνολικό ποσό των 1,100,882.00 ευρώ (ή 85%) που θα καταβάλει η Νορβηγία, θα κατευθυνθούν προς την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος και ιδιαίτερα της απάτης με πιστωτικές κάρτες σε όλες τις μορφές της, στην Κύπρο. Αναμένεται ότι το αντίστοιχο της μονάδας οικονομικού εγκλήματος της Νορβηγίας (Norwegian National Authority for Investigation and Prosecution of Economic and Environmental Crime – ΟΚΟΚΡΙΜ) θα συμμετάσχει στη διαδικασία καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος της Κύπρου, μέσω της ανταλλαγής ιδεών, τρόπων και μέσων, και μέσω διαφορετικών διαδικασιών και μέτρων για την καταπολέμηση των οικονομικών εγκλημάτων (Θεοχαρίδης, 21 Νοεμβρίου, 2013, σελ. 15).

Επιπλέον, η Κυπριακή Κυβέρνηση και η ΜΟΚΑΣ πηγαίνουν πέρα από τα όρια της Κύπρου και επηρεάζουν άλλες χώρες. Στις κύριες λειτουργίες της ΜΟΚΑΣ περιλαμβάνεται η συνεργασία και η ανταλλαγή πληροφοριών με άλλες Μονάδες Χρηματοοικονομικών Πληροφοριών (Financial Intelligence Units (FIUS)), καθώς και η έκδοση οδηγιών και η παροχή κατάρτισης σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, στην Αστυνομία και σε άλλους επαγγελματίες (ΜΟΚΑΣ: Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης, 2013).

Περαιτέρω, η Κύπρος, μέσω της Μονάδας της ΜΟΚΑΣ, είναι μέλος διαφόρων οργανισμών και επιτροπών που διατηρούν τη λειτουργία της καταπολέμησης του οικονομικού εγκλήματος. Ανάμεσα σε αυτές τις οργανώσεις είναι η ομάδα Egmont που ενθαρρύνει τη βελτιωμένη επικοινωνία και αλληλεπίδραση μεταξύ των Financial Intelligence Units (FIUs) της Επιτροπής Moneyval, η οποία εξασφαλίζει ότι τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης διαθέτουν αποτελεσματικά συστήματα για την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος και του Task Force FIU.NET το οποίο είναι ένα «ένα πλήρως αποκεντρωμένο σύστημα ΕΕ, με την οποία η FIU συνδέεται σε ένα δίκτυο υπολογιστών για την ανταλλαγή πληροφοριών για το οικονομικό έγκλημα σε ένα ασφαλές περιβάλλον». Στην πραγματικότητα, η επικεφαλής της FIU, η Εύα Ρωσσίδου Παπακυριακού, είναι η υπεύθυνη της αντιπροσωπείας της Κύπρου (Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης – ΜΟΚΑΣ, 2012, σελ. 18-19).

Η πλειοψηφία των Κυπρίων, όταν ρωτήθηκε για το αν η Κυπριακή Κυβέρνηση κάνει αρκετά για την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος, δήλωσε ότι συμφωνεί, με σχεδόν το 30% να συμφωνεί απόλυτα με τις προσπάθειες της κυβέρνησης. Ένας από τους λόγους για τους οποίους οι περισσότεροι Κύπριοι φαίνεται να είναι ικανοποιημένοι με τις προσπάθειες γενικά της κυβέρνησης στην καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος και ιδίως στην αντιμετώπιση της απάτης με κάρτες, είναι η γνώση του ότι η Αστυνομική Δύναμη, ως μέρος της κυβέρνησης, είναι πάντα σε εγρήγορση για τέτοια εγκλήματα και αυτό αντικατοπτρίζεται στον ημερήσιο τύπο. Η Γραφική Παράσταση 7 δείχνει τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου για την αντίληψη των πολιτών όσον αφορά τη συμμετοχή της κυβέρνησης στην καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος.

Γραφική Παράσταση 7:

Πηγή: Ερωτηματολόγιο σχετικά με την απάτη μέσω πιστωτικών καρτών που δημιουργήθηκε στην Κύπρο μεταξύ 02 - 10 Αυγούστου 2014.

Σε μια συνέντευξη με την κα Εύα Ρωσσίδου-Παπακυριάκου, που ρωτήθηκε, ... «ποια συγκεκριμένα μέτρα έχει λάβει η Κύπρος για την καταπολέμηση της ενδεχόμενης κατάχρησης των χρηματοδοτικών μηχανισμών της για τις εγκληματικές δραστηριότητες ...;», η επικεφαλής και υπεύθυνη της FIUs στην Κύπρο απάντησε, «Η Κύπρος έχει υιοθετήσει και έχει εφαρμόσει πλήρως όλα τα διεθνή μέτρα ... για την καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος» (Ρωσσίδου, Παπακυριάκου, 2013).

Επιπλέον, στην Έκθεση της Τέταρτης Επίσκεψης Αξιολόγησης για την Κύπρο στις 27 Σεπτεμβρίου, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα, μεταξύ άλλων ευρημάτων, ότι, «Από τον τρίτο γύρο αξιολόγησης, το επίπεδο της συνεργασίας μεταξύ των ρυθμιστικών και εποπτικών αρχών, της ΜΟΚΑΣ, και των αρχών επιβολής του νόμου ... έχουν επιταχυνθεί και ... μηχανισμοί είναι σε θέση να διευκολύνουν τη συνεργασία και την αναπτυξιακή πολιτική» (Report on Fourth Assessment Visit – Executive summary. Anti-Money Laundering and Combating Financial Crime: Cyprus, 2011, σελ. 12).

5.2 Μέτρα Που Λαμβάνονται Από Την Αστυνομία Για Την Καταπολέμηση Της Απάτης Με Πιστωτικές Κάρτες.

Επιπλέον, σε μία άλλη μελέτη που έγινε με σκοπό την αξιολόγηση της έκτασης της απάτης με πιστωτικές κάρτες στην Κύπρο και την αποτελεσματικότητα της αστυνομικής δύναμης στην καταπολέμησή της, η οποία πραγματοποιήθηκε από τον κ. G. Brooks του Institute of Criminal Justice Studies και από τον κ. Α. Παπαδόπουλο της International Police Corporation Directorate, Λευκωσία, Κύπρος (2011), προέκυψαν ορισμένες ενδιαφέρουσες ανησυχίες και θέματα. Ανάμεσα στα άλλα ευρήματα, η μελέτη διαπίστωσε κάποιες ανησυχίες που συμμερίζονται πολλοί από τους Αστυνομικούς ανακριτές που προσπαθούν να καταπολεμήσουν το φαινόμενο της απάτης μέσω πιστωτικών καρτών. Αυτές οι ανησυχίες είναι οι εξής: α) Ειδική κατάρτιση β) Νομοθεσία, γ) Ειδίκευση δ) τεχνολογία και ε) της διεθνούς συνεργασίας (Brooks, & Παπαδόπουλος, 2011).

Με αναφορά στην ειδική κατάρτιση, η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, σε γενικές γραμμές, η πρόσθετη κατάρτιση ήταν απαραίτητη για τους ανακριτές, ώστε να είναι πιο αποτελεσματικοί στην καταπολέμηση της απάτης με πιστωτικές κάρτες. Η ειδίκευση ήταν επίσης ψηλά στην ατζέντα των ανακριτών. Τι σημαίνει η ειδίκευση είναι η εξειδίκευση της γνώσης, δηλαδή η κατανόηση της απάτης, οι τεχνικές για την καταπολέμησή της, οι δεξιότητες που απαιτούνται για να εντοπιστεί και, σε γενικές γραμμές, πώς να αντιμετωπιστεί. Εδώ πολλοί ανακριτές πιστεύουν ότι δεν έχουν αυτή την εξειδίκευση, ώστε να είναι πιο αποτελεσματικοί. Αν και η μελέτη αποκάλυψε ότι πολλοί ανακριτές έχουν την εντύπωση ότι τέτοιου είδους δεξιότητες και τακτικές τις είχαν μάθει στη δουλειά, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι ειδικές δεξιότητες ήταν απαραίτητες για την αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτού του εγκλήματος (Brooks, & Παπαδόπουλος, 2011, σελ. 226).

Επιπλέον, η μελέτη αποκάλυψε ότι πολλοί ανακριτές πίστευαν ότι η διεθνής συνεργασία ήταν απαραίτητη για να καταπολεμηθεί αποτελεσματικά αυτού του είδους η απάτη. Όταν μια πιστωτική κάρτα παράγεται σε μια χώρα και χρησιμοποιείται σε άλλη, και όταν μια κάρτα παρασκευάζεται παράνομα σε μια χώρα και χρησιμοποιείται σε μία διαφορετική, δεν είναι παράλογο το ότι η διεθνής συνεργασία είναι απαραίτητη. Η μελέτη για την Κύπρο διαπίστωσε

ότι η διεθνής συνεργασία θα μπορούσε να βελτιωθεί με τη χρήση της τεχνολογίας και ειδικότερα με την αγορά ειδικού εξοπλισμού για την καταπολέμηση του «skimming», μιας τεχνικής μέσω της οποίας οι δράστες αφαιρούν παράνομα χρήματα από μηχανήματα ΑΤΜ. Αυτή ήταν μια ιδιαίτερη ανησυχία, δεδομένου ότι οι μηχανές skimmer ποικίλλουν και η εξέτασή τους δημιουργεί μεγάλες δυσκολίες (Brooks, & Παπαδόπουλος, 2011, σελ. 227).

Όσον αφορά τη διεθνή συνεργασία, ένας από τους ρόλους της Ευρωπόλ, της επίσημης υπηρεσίας πληροφοριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι η διερεύνηση και καταπολέμηση της απάτης με πιστωτικές κάρτες. Παρά το γεγονός ότι οι Αστυνομικοί που διερευνούν υποθέσεις για τις απάτες με τις πιστωτικές κάρτες στην Κύπρο πιστεύουν ότι η Ευρωπόλ είναι καλά στελεχωμένη και έχει καλά εκπαιδευμένους επαγγελματίες, οι Αστυνομικοί στην Κύπρο πιστεύουν ότι πρέπει να βελτιωθεί η συνεργασία μεταξύ της Κύπρου και της Ευρωπόλ.

Η Ιντερπόλ, η Διεθνής Οργάνωση Εγκληματολογικής Αστυνομίας που έχει συσταθεί για τη διευκόλυνση και επίσπευση της συνεργασίας μεταξύ των διαφόρων διεθνών οργανισμών της Αστυνομίας και πιο συγκεκριμένα το Διεθνές Κεντρικό Γραφείο (National Central Bureau (NCB), συμμετέχει λιγότερο από την Ευρωπόλ στην καταπολέμηση της απάτης με πιστωτικές κάρτες. Η μελέτη των Brooks και Παπαδόπουλου (2011), διαπίστωσε ότι με την αύξηση χρήσης της τεχνολογίας και της ειδικής κατάρτισης μεταξύ των δύο οργανισμών (Αστυνομία Κύπρου NCB) η καταπολέμηση της απάτης μέσω πιστωτικών καρτών θα μπορούσε να βελτιωθεί.

Για να διευκολυνθεί η αποτελεσματική χρήση της τεχνολογίας, ιδρύθηκε στην Κύπρο προ ετών το Εγκληματολογικό Εργαστήριο Ηλεκτρονικού Εγκλήματος (Forensic Laboratory of Electronic Crime). Και αυτή η δημιουργία, μαζί με το Γραφείο Ερευνών του Οικονομικού Εγκλήματος (Office of Economic Crime Investigation) (OECI), το οποίο είναι υπεύθυνο για τη διερεύνηση σοβαρών υποθέσεων απάτης μέσω πιστωτικών καρτών, βελτίωσαν την ανίχνευση της απάτης μέσω πιστωτικών καρτών, καθιστώντας την πιο αποτελεσματική. Το OECI διερευνά μεταξύ 5-10% του συνόλου των περιπτώσεων απάτης με πιστωτικές κάρτες

στην Κύπρο. Το ΟΕCI, εξάλλου, υποστηρίζει ότι η νομοθεσία για την καταπολέμηση της απάτης με πιστωτικές κάρτες ήταν «ικανοποιητική, αλλά επιδέχεται βελτίωση» (Brooks, & Παπαδόπουλος, 2011, σελ. 228).

Ωστόσο σύμφωνα με την Ετήσια Έκθεση της Αστυνομίας Κύπρου (2006), ο βαθμός συνεργασίας μεταξύ της Αστυνομίας Κύπρου, της Ευρωπόλ, της Ιντερπόλ και ορισμένων χωρών ήταν εκτεταμένη. Για παράδειγμα, η Αστυνομία Κύπρου έστειλε 1970 μηνύματα στην Ιντερπόλ και έλαβε 26, 813. Εξάλλου, κατά το ίδιο έτος η Αστυνομία Κύπρου έλαβε 3.953 μηνύματα από τη Ευρωπόλ και έστειλε 1006.

Επιπρόσθετα, ελήφθησαν 216 αιτήματα για έρευνες στην Κύπρο τόσο από την Ευρωπόλ και από διάφορες χώρες, ενώ η Κύπρος ζήτησε 141 υποθέσεις προς διερεύνηση από την Ευρωπόλ και από διάφορες χώρες (Ετήσια Έκθεση της Αστυνομίας Κύπρου, 2006, σελ. 29).

Σε άλλη ετήσια έκθεση που δημοσιεύτηκε (2012), αναφέρθηκε επίσης ότι η καταπολέμηση του εγκλήματος χρειάζεται συνεργασία και με χώρες πέραν της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Μέσω του Εθνικού Γραφείου Ιντερπόλ. Σημειώθηκε ότι κατά το έτος 2010 η Αστυνομία παρέλαβε από τη Γενική Γραμματεία της Ιντερπόλ 81.628 μηνύματα, ενώ στάλθηκαν από την Κύπρο 2.959. Τα μηνύματα αυτά παρείχαν πληροφορίες για άτομα, για χαμένα ή κλοπιμαία διαβατήρια και οχήματα, για φυγόδικους, συμπεριλαμβανομένων και των αδικημάτων απάτης με πιστωτική κάρτα (Ετήσια Έκθεση της Αστυνομίας Κύπρου, 2011, σελ. 51).

Η πιο πρόσφατη Ετήσια Έκθεση της Αστυνομίας Κύπρου (2013), αναφέρθηκε στην ενδυνάμωση της Αστυνομικής συνεργασίας σε Ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, στην πάταξη του φαινομένου του ηλεκτρονικού εγκλήματος συμπεριλαμβανομένης και της απάτης με τις πιστωτικές κάρτες. Στην ίδια αναφορά σημειώθηκε ότι η Αστυνομία συνεργάστηκε με ξένους οργανισμούς με την συνεργασία της Ιντερπόλ και της Ευρωπόλ, ενώ κατά την διάρκεια του έτους 2012 απασχόλησε σοβαρά την ηγεσία της Αστυνομίας Κύπρου το ηλεκτρονικό έγκλημα. Στόχος της Αστυνομίας όπως αναφέρεται στην ετήσια έκθεση είναι να υπάρχει ένα

ασφαλές διαδικτυακό περιβάλλον και να ενδυναμώσει την εμπιστοσύνη στους πολίτες (Ετήσια Έκθεση της Αστυνομίας Κύπρου, 2013, σελ. 25).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΠΑΤΕΣ ΜΕ ΤΙΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΡΤΕΣ

6.1 JCC - Εκδοτική Μονάδα Πιστωτικών Καρτών Στην Κύπρο.

Όσον αφορά σε αυτό που ο απλός πολίτης μπορεί να κάνει και από μόνος του για την προστασία κατά της απάτης μέσω πιστωτικών καρτών, η Αστυνομία Κύπρου μαζί με την JCC έχουν εκδώσει ορισμένες κατευθυντήριες γραμμές και παραμέτρους για να τηρούν οι πολίτες. Εάν η κάρτα έχει χαθεί ή κλαπεί, τότε ο ιδιοκτήτης θα πρέπει να επικοινωνήσει αμέσως με την τράπεζά του και την JCC. Όταν χρησιμοποιούνται οι ΑΤΜ, πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή, ώστε να διασφαλίζεται η κάρτα και ο αριθμός pin. Επιπλέον, εάν υπάρχει οποιαδήποτε υποψία για την παρουσία οποιουδήποτε ξένου αντικειμένου σε οποιοδήποτε μηχάνημα, τότε θα πρέπει να ενημερώνεται αμέσως η τράπεζα και η Αστυνομία. Οι κατευθυντήριες γραμμές της Αστυνομίας προειδοποιούν περαιτέρω τους ιδιοκτήτες των πιστωτικών καρτών ότι θα πρέπει να βεβαιώνονται ότι τριγύρω δεν υπάρχουν άτομα άγνωστα προς αυτούς όταν χρησιμοποιούν την κάρτα. Ως επιπλέον προφύλαξη, οι ιδιοκτήτες της κάρτας θα πρέπει να κρατούν τις αποδείξεις τους, έτσι ώστε να μπορούν να ελέγχουν τους λογαριασμούς τους κατά τις μηνιαίες αναλήψεις που κάνουν. Ένας αριθμός pin θα πρέπει πάντα να απομνημονεύεται και να μην γράφεται πουθενά. Οι κάτοχοι και χρήστες της κάρτας συμβουλεύονται στο να χρησιμοποιούν τις ειδικές κάρτες που έχουν εκδοθεί από τις τράπεζες κατά τη διενέργεια συναλλαγών στο Διαδίκτυο (Αστυνομία Κύπρου: Γραφείο Διερεύνησης Οικονομικού Εγκλήματος, 2014, σελ. 3).

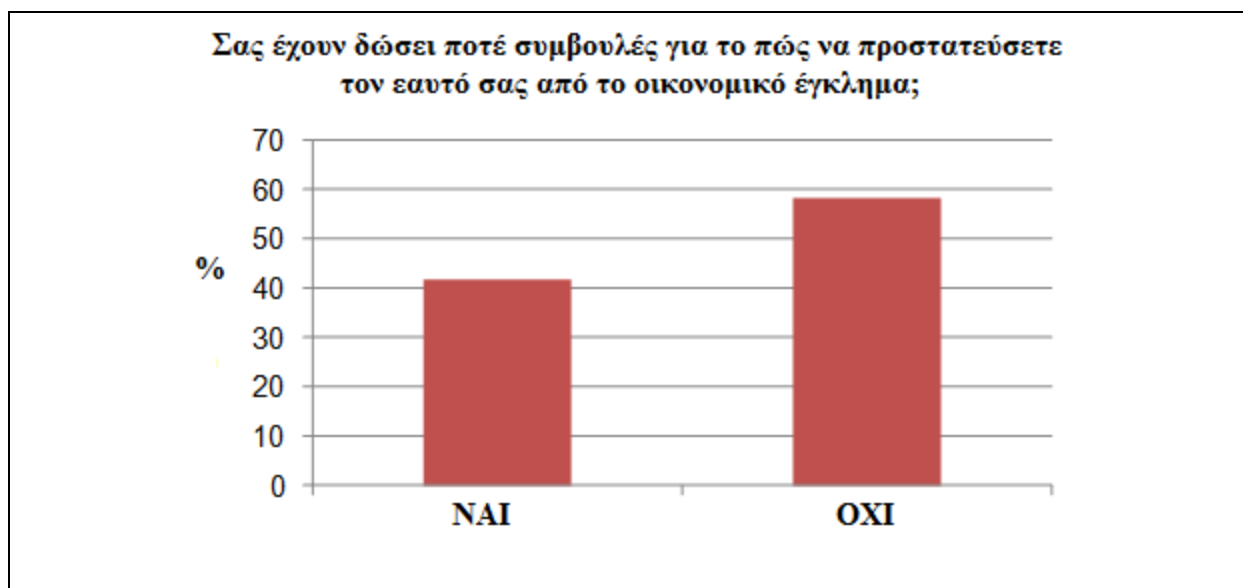
Οι πιο πάνω κατευθυντήριες γραμμές, επιπλέον, είναι βασικά σύμφωνες με την Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου (Federal Trade Commission (FTC), με το Τμήμα Πληροφορικής Καταναλωτών, Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, (Department of Consumer Information, USA) η οποία συνιστά στους πολίτες απλώς να γνωρίζουν και να εφαρμόζουν ορισμένες καθημερινές ασφαλείς πρακτικές, όπως η τήρηση αρχείου του αριθμού των λογαριασμών και των ημερομηνιών λήξης τους. Επιπλέον, η Ομοσπονδιακή Επιτροπή Εμπορίου (Federal Trade Commission (FTC) συστήνει άλλα μέτρα, όπως να μην δανείζεται σε κανέναν η κάρτα ή να μην αφήνεται, ή οι αποδείξεις από τις πιστωτικές κάρτες να μην

τοποθετούνται γύρω από το σπίτι ή το γραφείο. Αναφέρει επίσης να μην δίνεται ο αριθμός της πιστωτικής κάρτας από το τηλέφωνο, να μην υπογράφεται μία κενή απόδειξη, και να βρίσκονται πάντα σε εγρήγορση όταν δίνεται η κάρτα σε ένα ταμείο. Τέλος, η FTC συνιστά να ελέγχονται οι αποδείξεις από την πληρωμή που γίνεται, να αναφέρονται τυχόν αμφισβητούμενες χρεώσεις στον εκδότη της κάρτας και να ενημερώνεται ο εκδότης της κάρτας κατά την αλλαγή της διεύθυνσης του (Protecting Against Credit Card Fraud, 2012, σελ. 1).

6.2 Πηγή Συμβουλών Κατά Του Οικονομικού Εγκλήματος.

Παρά τις προσπάθειες της Αστυνομίας Κύπρου και των άλλων ιδρυμάτων σχετικά με το πώς να βοηθήσουν τους πολίτες να προστατεύσουν τον εαυτό τους από την απάτη μέσω πιστωτικών καρτών, μόνο το 40% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι τους είχαν δοθεί συμβουλές και περίπου το 60% δήλωσαν ότι δεν τους έχουν μιλήσει επίσημα για προστασία από απάτες μέσω πιστωτικών καρτών (βλ. Γραφική Παράσταση 8 πιο κάτω).

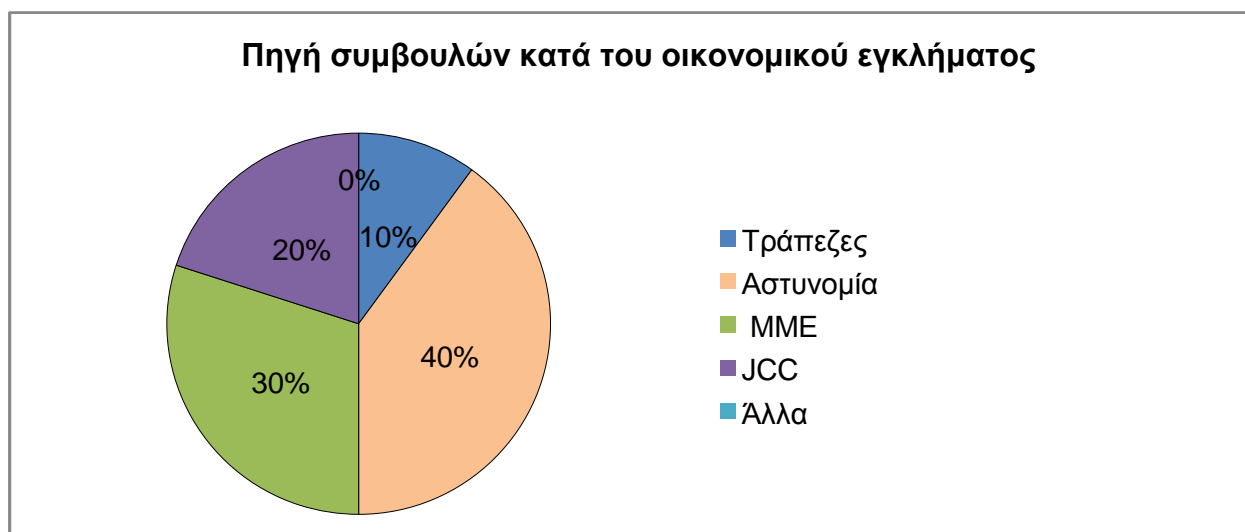
Γραφική Παράσταση 8:

Πηγή: Ερωτηματολόγιο σχετικά με την απάτη μέσω πιστωτικών καρτών που δημιουργήθηκε στην Κύπρο μεταξύ 02 - 10 Αυγούστου 2014.

Αυτό που δεν μπορεί να διακριθεί στην Γραφική Παράσταση 8 πιο πάνω, είναι αν το 60% περίπου των ερωτηθέντων που δεν τους δόθηκαν συμβουλές, έλαβαν έμμεσα τέτοιου είδους συμβουλευτικές υπηρεσίες, μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης και δεν τις θεώρησαν σοβαρές ή δεν τις έλαβαν καθόλου υπόψη, για οποιονδήποτε λόγο. Από τους ερωτηθέντες που τους είχαν δοθεί συμβουλές σχετικά με την απάτη μέσω πιστωτικών καρτών (περίπου το 40%) όπου φαίνεται στην Γραφική Παράσταση 8 πιο πάνω, φαίνεται ότι οι προσπάθειες της Αστυνομίας, σύμφωνα με την Γραφική Παράσταση 9 πιο κάτω, ήταν οι πιο επιτυχημένες.

Γραφική Παράσταση 9:

Πηγή: Ερωτηματολόγιο σχετικά με την απάτη μέσω πιστωτικών καρτών που δημιουργήθηκε στην Κύπρο μεταξύ 02 - 10 Αυγούστου 2014.

Η Γραφική Παράσταση 9 πιο πάνω, επιπρόσθετα, αποκαλύπτει τα διάφορα ιδρύματα και το βαθμό στον οποίο έχουν καταφέρει να ενημερώσουν το κοινό σχετικά με την απάτη μέσω πιστωτικών καρτών. Η Αστυνομία, με ποσοστό 40%, φαίνεται να είναι αυτή που έχει διαφωτίσει τους περισσότερους ανθρώπους και ακολουθούν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης με 30%. Οι τοπικές εφημερίδες και η τηλεόραση συνεχώς εκθέτουν την απάτη μέσω πιστωτικής κάρτας σε μεγάλο βαθμό και έτσι παρέχουν αυτή την υπηρεσία στο κοινό, όπως φαίνεται στην Γραφική Παράσταση 9, με 30%. Η τραπεζική βιομηχανία είναι η πηγή του 10% των ατόμων που τους έχουν δοθεί συμβουλές σχετικά με την απάτη πιστωτικών καρτών και η JCC, ο εκδότης πιστωτικών καρτών, η βάση για το 20% των ενημερωμένων πολιτών.

Στην προσπάθειά της να προστατεύσει τους κατόχους καρτών στην Κύπρο, τα πρότυπα που χρησιμοποιεί η JCC ποικίλουν και έχουν διεθνή εμβέλεια. Δεδομένου ότι οι πληροφορίες της πιστωτικής κάρτας είναι πολύ σημαντικές για τη διαφύλαξή της, η JCC συνεχώς αναβαθμίζει και εκσυγχρονίζει τις διαδικασίες και την πολιτική της, έτσι ώστε να συμβαδίζει με τα τελευταία μέτρα ασφαλείας και να ασφαλίζει τα προσωπικά δεδομένα των κατόχων καρτών της. Για παράδειγμα, η JCC «έχει ήδη πιστοποιήσει ένα κώδικα εντός του οργανισμού της με το πρότυπο ISO 27001, με αποτέλεσμα να γίνει η πρώτη οργάνωση στην Κύπρο που καταφέρνει αυτό το επίτευγμα» (JCC Payment Systems Security: PCI DSS, 2011).

Επιπλέον, η JCC είναι Πρότυπο PCI-DSS (Payment Card Industry Data Security Standards) που έχει πιστοποιηθεί και είναι συμβατό από το Φεβρουάριο του 2011. Το PCI-DSS είναι ένα σύνολο 12 ολοκληρωμένων απαιτήσεων που αποσκοπούν στην ενίσχυση της ασφάλειας των δεδομένων των πληρωμών με κάρτες. Μεταξύ των δώδεκα απαιτήσεων του PCI-DSS είναι: η εγκατάσταση και διατήρηση - διαμόρφωση του τείχους προστασίας (firewall) για την προστασία των δεδομένων και των κωδικών του συστήματος και άλλων παραμέτρων ασφαλείας, η κρυπτογράφηση μετάδοσης δεδομένων των κατόχων καρτών και των ευαίσθητων πληροφοριών μέσω δημόσιων δικτύων, η χρησιμοποίηση τακτικής ενημέρωσης, το λογισμικό anti-virus, ο περιορισμός της πρόσβασης σε δεδομένα από άτομα need – to know, η εισχώρηση ενός μοναδικού αναγνωριστικού για κάθε άτομο με πρόσβαση στον υπολογιστή και η παρακολούθηση και ο έλεγχος όλων των δικτυακών προσβάσεων και των δεδομένων των κατόχων καρτών (Χριστοδουλίδης, 2013, Διαφάνεια 22).

6.3 JCC Και Διεθνή Πρότυπα.

Βασικά, αυτό που συμβαίνει στην πραγματικότητα είναι το γεγονός ότι το PCI - DSS έχει μια σειρά υποχρεωτικών απαιτήσεων σχετικά με την ασφάλεια των δεδομένων που αναπτύχθηκε από το PCI Security Standard Council, ένα διεθνή οργανισμό που έχει το Συμβούλιο της American Express, MasterCard Worldwide, Visa Inc., Discover Financial Services και τη JCB International. Προφανώς, έχοντας πιστοποιηθεί από ένα τέτοιο Συμβούλιο αντικατοπτρίζει όχι μόνο τη σοβαρότητα της ασφάλειας που εμπλέκεται αλλά και την εμπιστοσύνη που έχουν λάβει τα τελευταία μέτρα ασφαλείας για την προστασία τόσο των εμπόρων όσο και των

καταναλωτών στην καθημερινή χρήση της πιστωτικής τους κάρτας. Το PCI Security Standard Council αποδέχεται και συνεργάζεται με όλους τους οργανισμούς ή τους εμπόρους, ανεξάρτητα από το μέγεθος ή τον αριθμό των συναλλαγών που αποδέχονται να μεταδίδουν ή να αποθηκεύουν όλα τα δεδομένα του κατόχου της κάρτας. Με άλλα λόγια, αν υπάρχει έμπορος που ανήκει στην εν λόγω οργάνωση, πληρώνει άμεσα κάθε άλλο έμπορο χρησιμοποιώντας μια χρεωστική ή πιστωτική κάρτα, και τότε ισχύουν οι απαιτήσεις του PCI - DSS (JCC Payment Systems Security : PCI - DSS, 2011).

Επιπρόσθετα, στην Κύπρο, τα Συστήματα Πληρωμών της JCC διεξάγονται, «σε 24ωρη βάση και 7 ημέρες την εβδομάδα, μία δρομολογημένη στενή παρακολούθηση των συναλλαγών των εμπόρων μας μέσω διάφορων ηλεκτρονικών συστημάτων παρακολούθησης ... τα οποία έχουν την ικανότητα να εντοπίζουν και να εκθέτουν με επιτυχία στο Risk Management Staff της JCC, οποιαδήποτε ασυνήθιστη εμπορική δραστηριότητα εμπορικές καταθέσεις και ασαφείς συναλλαγές πριν από την επεξεργασία» (JCC Payment Systems, 2011, σελ. 1). Ενδιαφέρον σημειώνουν και οι πρόσθετες προφυλάξεις που παίρνει η JCC προκειμένου να προστατεύσει τον κάτοχο της κάρτας. Σε περίπτωση που, μετά από έρευνα, διαπιστώνεται ότι υπήρχε δόλια πρόθεση εκ μέρους του εμπόρου, τότε όχι μόνο η συμφωνία με το συγκεκριμένο έμπορο θα τερματιστεί και θα αναφερθεί στο σχετικό σύστημα της κάρτας, αλλά θα ενημερωθεί και την Αστυνομία. Για να πάμε ένα βήμα παραπέρα σχετικά με αυτά τα μέτρα ασφαλείας, εάν ο έμπορος υπό διερεύνηση είναι ύποπτος για ξέπλυμα χρήματος, μέσω των καταθέσεων από μεγάλες συναλλαγές που προέρχονται από αμφιλεγόμενες πηγές, τότε η υπόθεση αναφέρεται στη μονάδα καταπολέμησης για ξέπλυμα χρήματος (ΜΟ.Κ.Α.Σ.) και στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου (JCC Payment Systems taps intelis-cape for fraud prevention, 2011, σελ. 1-2).

Αναφορικά με ένα σχετικά πρόσφατο μέτρο ασφαλείας, η JCC έχει αναπτύξει με επιτυχία μία λύση *inteli-scape inteliWare*, μία από τις κορυφαίες εταιρείες IT και επιχειρηματικές λύσεις στην Κύπρο, που τροφοδοτείται από το *Application Medication platform* της FMT, την πρόληψη της απάτης και την παροχή δυνατότητας διαχείρισης εμπορικού κινδύνου για την πύλη δικτύου της JCC (JCC Payment Systems taps intelis-cape for fraud prevention, 2011). Μέσα από αυτές τις διαδικασίες ασφαλείας, προστατεύονται και τα δύο άτομα (ιδιαίτερα τα

άτομα τρίτης ηλικίας) και οι έμποροι. Φυσικά, κανένα σύστημα δεν παρέχει πλήρη ασφάλεια αλλά το γεγονός ότι υπάρχει ένα «ρολόι ασφαλείας», οι δράστες θα διστάσουν να προκαλέσουν το σύστημα.

6.4 Μέτρα Ασφαλείας Από Την JCC.

Επιπλέον η JCC, παρέχει έναν αριθμό τηλεφώνων στους πελάτες της για να καλούν σε περίπτωση κλοπής της κάρτας τους. Αυτό το μέτρο εμποδίζει, όσο το δυνατόν το συντομότερο, να μην δίνει περιθώρια χρόνου στο πρόσωπο που διέπραξε την κλοπή να την χρησιμοποιήσει. Κατά την εκτέλεση των συναλλαγών μέσω του διαδικτύου, η τράπεζα συμβουλεύει τους πελάτες της να χρησιμοποιούν τις ειδικές κάρτες που εκδίδονται από την τράπεζα (Fraud in Cyprus, 2013).

Επιπλέον, οι τράπεζες, σε συνεργασία με την JCC και την Αστυνομία, έχουν εγκαταστήσει κλειστό κύκλωμα παρακολούθησης με κάμερες, υψηλής ευκρίνειας και ποιότητας κοντά σε ATM προκειμένου να παρέχουν μεγαλύτερη ασφάλεια στους πελάτες της τράπεζας. Άλλη παράμετρος είναι αν ένας χρήστης της κάρτας αποτυγχάνει να πληκτρολογήσει σωστά τον αριθμό pin της κάρτας του, μετά την τρίτη προσπάθεια, η κάρτα αυτόματα παρακρατείται από το μηχάνημα για την προστασία του χρήστη. Ο κάτοχος της κάρτας μπορεί στη συνέχεια να ζητήσει την κάρτα την επόμενη μέρα, υπό την προϋπόθεση ότι θα προσκομίσει τα στοιχεία της ταυτότητας του. Επιπλέον, το ποσό των χρημάτων που μπορεί να αποσυρθεί από οποιοδήποτε ATM σε οποιαδήποτε δεδομένη ημέρα περιορίζεται στα 400 ευρώ (Fraud in Cyprus, 2013).

Τα τελευταία δύο χρόνια, το Τμήμα Διαχείρισης Κινδύνων της JCC σε συνεργασία με τις τράπεζες και την Αστυνομία Κύπρου έχει συμβάλει καθοριστικά στον έγκαιρο εντοπισμό και πάταξη των περιστατικών διαδικτυακής απάτης. Πρωταρχικός στόχος είναι η προστασία των κατόχων της πιστωτικής κάρτας και η διασφάλιση της αξιοπιστίας του όλου συστήματος των τραπεζικών καρτών σαν ένας ασφαλής και έμπιστος τρόπος πληρωμής. Το πιο πάνω τμήμα παρακολουθεί σε 24ωρη, καθημερινή βάση τις ηλεκτρονικές συναλλαγές που συνδέονται με

εμπόρους-πελάτες και με κατόχους καρτών τραπεζών της JCC και είναι σε θέση να εντοπίσει άμεσα ύποπτες δοσοληψίες. Στις περιπτώσεις εντοπισμού ύποπτων συναλλαγών η JCC μέσω του τμήματος διαχείρισης κινδύνων ενημερώνει άμεσα τους κατόχους κάρτας, τους εμπόρους, τις τράπεζες και την αστυνομία για την έγκαιρη καταστολή του φαινομένου (Χριστοδουλίδης, 2011, σελ. 1). Επιπλέον, ένα από τα αυστηρά μέτρα ασφαλείας, είναι η εφαρμογή προστασίας «υπερβολικών δαπανών», που σημαίνει ότι αν η JCC παρατηρήσει ότι έχει γίνει μία μεγάλη αγορά, ιδιαίτερα στο εξωτερικό, η εταιρεία στέλνει αμέσως ένα μήνυμα στο τηλέφωνο του ιδιοκτήτη της κάρτας για να καθορίσουν αν η αγορά έγινε από τον ίδιο. Αν δεν έγινε, τότε η κάρτα ακυρώνεται αμέσως από τη JCC (Μάριος Ονησιφόρου, προσωπική συνέντευξη, 09 Αυγούστου, 2014).

Μέτρα προστασίας επίσης εφαρμόζονται και από την Αστυνομία κατά κύριο λόγο μέσα από διαλέξεις και σεμινάρια σε σχολεία και άλλα ιδρύματα, προκειμένου να προειδοποιήσει τόσο τους μαθητές και τους πολίτες για αυτές τις απάτες. Η Αστυνομία συνεχώς ενημερώνει το κοινό για τους κινδύνους της οικονομικής απάτης, και ιδιαίτερα την απάτη μέσω πιστωτικών καρτών αφού σχεδόν όλοι στην Κύπρο έχουν περισσότερες από μία κάρτες (βλ. ερώτηση 6 του ερωτηματολογίου). Η εκστρατεία διεξάγεται μέσω φυλλαδίων, εντύπων, διαφημίσεων στον τοπικό Τύπο, στην τηλεόραση και μέσω του Διαδικτύου (Αντρέας Γερμανός, προσωπική συνέντευξη, 07 Αυγούστου, 2014).

Επίσης, προκειμένου να περιοριστούν οι κάρτες που χάνονται μέσω του ταχυδρομείου, η τρέχουσα πρακτική είναι να ειδοποιούνται οι πελάτες ότι η κάρτα τους είναι διαθέσιμη στο τραπεζικό ίδρυμα, και με την ορθή ταυτοποίηση θα πρέπει να συλλέγουν την κάρτα αυτοπροσώπως αφού υπογράψουν για αυτή. Ως πρόσθετο μέτρο για την προστασία του πολίτη, εφόσον έχει διαπιστωθεί ότι η κάρτα έχει κλαπεί και χρησιμοποιηθεί, η τράπεζα όχι μόνο τερματίζει την κάρτα άμεσα, αλλά και αποζημιώνει τον πελάτη για τα χρήματα που έχασε. Αυτό είναι ένα διαφορετικό είδος ασφάλειας για τον πελάτη (Μάριος Ονησιφόρου, προσωπική συνέντευξη, 09 Αυγούστου, 2014).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

Είναι προφανές ότι στην Κύπρο υπάρχει μια συντονισμένη προσπάθεια μεταξύ της Αστυνομίας και των ιδρυμάτων που ελέγχουν τις πιστωτικές κάρτες (JCC, τράπεζες, συνεταιρισμοί) να εργαστούν από κοινού και να καταπολεμήσουν γενικά το οικονομικό έγκλημα και ειδικότερα την απάτη μέσω πιστωτικών καρτών. Αυτή η συντονισμένη προσπάθεια είναι πολύ επωφελής όχι μόνο για τους πολίτες της Κύπρου, αλλά επίσης παρέχει ένα αποτελεσματικό και οργανωμένο σύστημα, μέσω του οποίου διερευνώνται οι περισσότερες, αν όχι όλες, οι καταγγελίες ή απάτες.

Εν συντομία, ο μόνος σίγουρος τρόπος για να προστατευτούν οι πολίτες από το να γίνουν θύματα του οικονομικού εγκλήματος επιβάλλεται, να είναι εξαιρετικά προσεκτικοί. Οι άνθρωποι πρέπει να τηρούν αρχεία των συναλλαγών που έχουν πραγματοποιήσει με πιστωτικές κάρτες και συναντήσεων, σημειώνοντας σημαντικά σημεία που αναφέρθηκαν, τα ονόματα, τις ημερομηνίες και, το πιο σημαντικό, να μην δίνουν καμία πληροφορία σχετικά με τα οικονομικά τους πριν από την επαλήθευση του προσώπου ή της εταιρείας (Krambia-Kapardή, 2003).

Αυτό το «πρόγραμμα δράσης» δεν φαίνεται να είναι επαρκές υπό το φως του γεγονότος ότι τέτοιου είδους εγκληματικότητα βρίσκεται σε άνοδο. Αυτό που οι τράπεζες και η Αστυνομία θα μπορούσαν να αναλάβουν από κοινού, είναι μια εκστρατεία για τη διαφώτιση των πολιτών, ιδιαίτερα εκείνων που απέκτησαν πρόσφατα πιστωτικές κάρτες, μέσω διαφημίσεων της τηλεόρασης και εφημερίδων, μέσω ταχυδρομικών φυλλαδίων και επισκέψεων σε κολέγια, πανεπιστήμια, ακόμη και σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για την ενημέρωση των πολιτών και για τους κινδύνους της απάτης μέσω πιστωτικών καρτών. Αυτές οι επισκέψεις πραγματοποιούνται, προκειμένου να συμβάλουν στη μείωση των τροχαίων ατυχημάτων, γιατί όχι και για τις πιστωτικές κάρτες;

Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία στο μυαλό κανενός ότι η οικονομική απάτη, η οποία περιλαμβάνει 26 διαφορετικούς τύπους απατών που αντιμετωπίζονται από το FBI, είναι πολύ σοβαρή, εκτεταμένη και αυξάνεται συνεχώς τους. Τα πολλαπλά μέτρα που λαμβάνονται από τις κυβερνήσεις και τα ιδιωτικά ιδρύματα, καθώς και η συνεχής αναβάθμιση της τεχνολογίας και άλλων μέσων για την πρόληψη και τον περιορισμό του μεγέθους της εγκληματικότητας, αν και αξιέπαινη, αποδεικνύεται συχνά ανεπαρκής.

Η Αστυνομία Κύπρου, εξάλλου, αναγνωρίζει την ανάγκη για συνεργασία με τις Αστυνομικές υπηρεσίες από άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και τους αρμόδιους διεθνείς οργανισμούς, προκειμένου να εξαλειφθεί η οικονομική απάτη σε όλες τις μορφές της. Η Αστυνομία, μαζί με τις τράπεζες και άλλα συναφή ιδρύματα στην Κύπρο, επίσης, από την πλευρά τους, ενημερώνουν τους πολίτες σχετικά με τα μέτρα προστασίας και τις καλύτερες καθημερινές πρακτικές. Επιπρόσθετα, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, οι διαφημίσεις, τα φυλλάδια, καθώς και οι επισκέψεις σε σχολεία θα βοηθήσουν σε μεγάλο βαθμό στην προστασία των πολιτών. Επιπλέον, η εκπαίδευση και περαιτέρω κατάρτιση των αστυνομικών στην Κύπρο από εμπειρογνώμονες από το εξωτερικό θα προσθέσει στην καταπολέμηση της απάτης με πιστωτικές κάρτες. Η JCC, σε συνεργασία με την Αστυνομία, τις τράπεζες και τους εμπόρους, είναι πάντα σε εγρήγορση για την προστασία τόσο των πολιτών όσο και των εμπόρων με την αναβάθμιση της τεχνολογίας, της διάδοσης των πληροφοριών και της εφαρμογής των νέων προγραμμάτων που αποσκοπούν στην καταπολέμηση της απάτης με πιστωτικές κάρτες.

Φαίνεται ότι, προκειμένου να περιοριστούν στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα €1.500.000.000 που χάνονται το χρόνο από τις απάτες με τις πιστωτικές κάρτες μόνο, θα χρειαστεί μια πιο συντονισμένη προσπάθεια από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Πιο συγκεκριμένα, η ανταπόκριση της Ε.Ε. θα πρέπει να είναι πιο εναρμονισμένη και να υποστηρίζεται πλήρως από όλες τις χώρες της Ε.Ε. και, κατ'επέκταση, από τα ιδρύματα της, όπως οι εκδότες καρτών, τα κέντρα επεξεργασίας, τα αστυνομικά τμήματα, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και φυσικά, τα εθνικά νομοθετικά σώματα. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει ετήσια σεμινάρια σχετικά με συγκεκριμένες πτυχές του οικονομικού εγκλήματος, να οργανώνει ανταλλαγές επισκέψεων ειδικού προσωπικού για την εκπαίδευση, να δημιουργήσει μια

τράπεζα πληροφοριών που να είναι στη διάθεση όλων των αρμόδιων υπηρεσιών, όχι μόνο για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και για άλλα κράτη, καθώς και να ιδρύσει μια Ευρωπαϊκή Ακαδημία Εκπαίδευσης, που να περιλαμβάνει ένα νομικό κέντρο, για το όλο το προσωπικό, και των μελλοντικών υπαλλήλων, που εργάζονται σε όλους τους τομείς που σχετίζονται με το οικονομικό έγκλημα.

Στην Κύπρο, όπως αναφέρεται στην ειδική έκθεση και όπως αποκαλύπτεται από τις σχετικές συνεντεύξεις, απαιτείται επιπρόσθετη εκπαίδευση των ανακριτών/αξιωματικών για την καταπολέμηση της οικονομικής απάτης. Αυτή η εκπαίδευση θα μπορούσε να δοθεί από εμπειρογνώμονες από το εξωτερικό που καλούνται στην Κύπρο για έναν τέτοιο σκοπό ή οι ανακριτές να μεταβαίνουν στο εξωτερικό για σεμινάρια και επιμόρφωση για το οικονομικό έγκλημα. Ακόμη, η δημιουργία ειδικών κατηγοριών για την απάτη με πιστωτικές κάρτες, καθώς και άλλα σχετικά εγκλήματα, που εξετάζονται στην Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου, το πρόγραμμα ανταλλαγής επισκέψεων αξιωματικών, παρόμοια με μια επίσκεψη καθηγητή, όπου ο αξιωματικός θα είναι στην πραγματικότητα ένα μέλος της ομάδας οικονομικού εγκλήματος της χώρας που επισκέπτεται, και έτσι θα επωφελούνται αμοιβαία από την εμπειρία.

Η αναβάθμιση της τεχνολογίας είναι επίσης απαραίτητη προκειμένου τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, αλλά και οι διωκτικές αρχές να είναι πάντα ένα βήμα πιο μπροστά από τους δράστες. Η αναβάθμιση θα μπορούσε να περιλαμβάνει την αγορά και τη συντήρηση του τελευταίου ευαίσθητου εξοπλισμού για την ανίχνευση της απάτης μέσω πιστωτικών καρτών, την τοποθέτηση καμερών κοντά σε ΑΤΜ που δεν έχουν ήδη, τη σύνδεση των φωτογραφικών μηχανών και των μηχανών πιστωτικών καρτών σε αστυνομικά τμήματα και σε γραφεία της JCC, αντίστοιχα, τόσο για τη συνεχή παρακολούθηση των ΑΤΜ, όσο και για τους τη συνεχή εποπτεία των πιστωτικών μηχανών από την JCC. Χωρίς να παραβλέπουμε το υψηλό οικονομικό κόστος που συνεπάγεται μια τέτοια τεχνολογική επένδυση, επισημαίνουμε ότι μια τεχνολογική αναβάθμιση θα συνέβαλε στη δραστική μείωση της ζημιάς από τις απάτες και το οικονομικό έγκλημα γενικότερα (PwC, 2014, σελ. 32).

Επίσης, απαραίτητη είναι η διεθνής συνεργασία καθώς και μεγαλύτερη συνεργασία με όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, και καθημερινή επαγρύπνηση εκ μέρους των πολιτών είναι πολύ σημαντική προκειμένου να εμποδίσει, σε μεγάλο βαθμό, το οικονομικό έγκλημα. Ακόμη και με την οικονομική κρίση στην Κύπρο περιχαρακωμένη, το οικονομικό έγκλημα, αν και έχει μειωθεί στις περισσότερες από τις μορφές του, εξακολουθεί να είναι ένα τεράστιο πρόβλημα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ:

Παράρτημα Α: Ερωτήσεις συνέντευξης

1. Κατά τη γνώμη σας πόσο εξαπλωμένο είναι το πρόβλημα εξαπάτησης με πιστωτικές κάρτες στην Κύπρο;
2. Αυτό το είδος εγκλήματος έχει αυξηθεί ή σταδιακά μειώνεται;
3. Γνωρίζεται πώς αυτό το είδος εγκλήματος διενεργείται στην Κύπρο;
4. Αν ναι, ποιες μεθόδους χρησιμοποιούν οι εγκληματίες για να διαπράξουν αυτό το είδος εγκλήματος;
5. Γνωρίζεται αν αυτό το έγκλημα διαπράττεται από ιδιώτες, οργανωμένες ομάδες ή και τα δύο;
6. Γνωρίζεται τι είδους άνθρωποι εμπλέκονται σε τέτοια εγκλήματα; Ντόπιοι, Ευρωπαίοι ή Ασιάτες;
7. Αυτό το έγκλημα σχετίζεται με την κλοπή προσωπικών δεδομένων;
8. Τι κάνει η κυβέρνηση, η αστυνομία και οι τράπεζες για να περιορίσουν αυτού του είδους εγκλήματα;
9. Αυτοί οι τρεις οργανισμοί συντονίζουν τις προσπάθειές τους και αν ναι, πώς;
10. Αυτά τα οποία κάνουν θεωρούνται αποτελεσματικά;
11. Τι κάνουν οι τράπεζες ή η κυβέρνηση για να προστατέψουν τους πελάτες τους και γενικότερα τους πολίτες;

12. Είναι ενημερωμένοι οι πολίτες από τη κυβέρνηση ή τις τράπεζες μέσω εντύπων/ ενημερωτικών φυλλαδίων για το πώς να προστατευτούν από τέτοιου είδους εγκλήματα;

Παράρτημα Β: Ερωτηματολόγιο**Ερωτηματολόγιο για τις απάτες με την πιστωτική κάρτα**

Είμαι απόφοιτος του Πανεπιστημίου Νεάπολης και στο παρόν στάδιο συμπληρώνω το μεταπτυχιακό μου δίπλωμά μου στο Ευρωπαϊκό και Οικονομικό Δίκαιο. Ως μέρος των σπουδών μου έχω επιλέξει να διεξάγω μια έρευνα σχετικά με το θέμα της εξαπάτησης με τη χρήση πιστωτικών καρτών στην Κύπρο. Θα το εκτιμούσα ιδιαίτερα αν αφιερώνετε λίγο από το χρόνο σας για να συμπληρώσετε τις ακόλουθες ερωτήσεις. Σας διαβεβαιώνω ότι το περιεχόμενο αυτού του ερωτηματολογίου θα παραμείνει εμπιστευτικό. Σας ευχαριστώ για το χρόνο σας.

A. Δημογραφικά στοιχεία:**1. Φύλο:**

Άρρεν	
Θήλυ	

2. Ηλικία:

25 και κάτω	
26 - 40	
41 - 50	
51 - 60	
Πάνω από 60	

3. Μηνιαίο εισόδημα:

α. Λιγότερα από 1, 000 ευρώ	
β. 1,000 – 1,500	
γ. 1,501 – 2,000	
δ. 2,001 – 3,000	
ε. 3,000 – 4,000	
στ. Περισσότερα από 4,000 ευρώ	
ζ. Θα προτιμούσα να μην απαντήσω	

4. Ποια είναι η επαγγελματική σας κατάσταση;

☐ Αυτοεργοδοτούμενος	☐ Άνεργος
☐ Δημόσιος υπάλληλος	☐ ιδιωτικός τομέας
☐ Συνταξιούχος	

5. Ποιο είναι το επάγγελμά σας;

☐ Εκπαίδευση	☐ IT
☐ Διοίκηση	☐ Οικονομικά
☐ Υγεία	☐ Μηχανολογία
	☐ Άλλο

B. Γενικές ερωτήσεις:

Παρακαλώ σημειώστε την απάντησή σας.

6. Πόσες πιστωτικές κάρτες έχετε; 1 2 3 4 Περισσότερες από 4**7. Πόσες συναλλαγές κάνετε συνήθως την ημέρα με τη πιστωτική κάρτα;** 0 1 2 3 4 περισσότερες από 4**8. Χρησιμοποιείτε την κάρτα σας για πληρωμές μέσω διαδικτύου;** Ναι Όχι**9. Ποια από τις πιο κάτω αγοραστικές συμπεριφορές σας αντιπροσωπεύει;** Χαμηλή κατανάλωση Υψηλή κατανάλωση Μέτρια κατανάλωση Πολύ υψηλή κατανάλωση**10. Έχετε ποτέ ειδοποιηθεί από τον τραπεζικό οργανισμό με τον οποίο συνεργάζεστε ότι έχει κλαπεί ο κωδικός της πιστωτικής σας κάρτας;** Ναι Όχι

11. Έχετε πέσει ποτέ θύμα απάτης με πιστωτική κάρτα;

Ναι

Όχι

12. Σας έχει συμβουλέψει ποτέ κάποιος για το πώς να προστατέψετε τον εαυτό σας από το οικονομικό έγκλημα;

Ναι

Όχι

Αν ναι, από ποια πηγή; (Παρακαλώ επιλέξτε μία)

α. Τράπεζες   β. Αστυνομία   γ. Μέσα μαζικής ενημέρωσης

δ. JCC   ε. άλλη_____

13. Καθώς χρησιμοποιούσατε το διαδίκτυο σας έχει ποτέ ζητηθεί από «δράστες» να καταχωρήσετε εμπιστευτικά προσωπικά στοιχεία για σκοπούς επιβεβαίωσης;

Ναι

Όχι

14. Έχετε πέσει ποτέ θύμα κλοπής της ταυτότητας σας;

Ναι

Όχι

Αν ανακαλύψετε ότι έχετε πέσει θύμα εξαπάτησης της πιστωτικής σας κάρτας πού θα το καταγγέλλατε; (Παρακαλώ κυκλώστε /υπογραμμίστε μία επιλογή)

Τραπεζικό ίδρυμα   προμηθευτής πιστωτικής κάρτας

Αστυνομία   Άλλο

15. Κατά τη γνώμη σας σε πόσο μεγάλο βαθμό έχει εξαπλωθεί το πρόβλημα εξαπάτησης με πιστωτικές κάρτες στην Κύπρο;

Χαμηλός βαθμός   1   2   3   4   5   Ψηλός βαθμός

16. Η κυβέρνηση λαμβάνει αρκετά μέτρα για καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος στην Κύπρο;

Συμφωνώ   1   2   3   4   5   Διαφωνώ

17. Οι τράπεζες λαμβάνουν αρκετά μέτρα για καταπολέμηση του οικονομικού εγκλήματος στην Κύπρο;

Συμφωνώ   1   2   3   4   5   Διαφωνώ

Παράρτημα Γ:ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΚΛΗΜΑΤΟΣ ΑΝΑ ΕΤΟΣ

ΑΔΙΚΗΜΑΤΑ	2011			2012			2013		
	ΚΑΤΑΓΕΛΘΕΝΤΑ	ΕΞΙΧΝΙΑΣΘΕΝΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΞΙΧ. (%)	ΚΑΤΑΓΕΛΘΕΝΤΑ	ΕΞΙΧΝΙΑΣΘΕΝΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΞΙΧ. (%)	ΚΑΤΑΓΕΛΘΕΝΤΑ	ΕΞΙΧΝΙΑΣΘΕΝΤΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΞΙΧ. (%)
Ψευδείς παραστάσεις, απάτη κλπ	161	146	90,7%	199	186	93,5%	182	174	95,6%
Εξασφάλιση εκτέλεσης αξιόγραφου με ψευδείς παραστάσεις	2	1	50,0%	1	1	100,0%	2	1	50,0%
Εξασφάλιση πίστωσης με ψευδείς παραστάσεις	31	26	83,9%	25	25	100,0%	22	22	100,0%
Συνωμοσία για καταδολίευση				2	2	100,0%			
Απάτη κατά την πώληση ή υποθήκευση περιουσίας	4	3	75,0%	10	10	100,0%	3	3	100,0%
Πλαστογραφία	681	563	82,7%	586	529	90,3%	374	354	94,7%
Αδικήματα σχετικά με το νόμισμα	31	28	90,3%	33	27	81,8%	9	8	88,9%
Πλαστοπροσωπία	118	115	97,5%	93	93	100,0%	175	174	99,4%
Ο περί της Παρεμπόδισης και Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Παράνομες Δραστηριότητες	5	5	100,0%	6	6	100,0%	6	6	100,0%
ΣΥΝΟΛΟ	1033	887	85,9%	955	879	92,0%	773	742	96,0%

Βιβλιογραφία:

Ελληνική:

- Απάτη με πιστωτικές κάρτες μέσω τηλεφώνου. (25 Νοεμβρίου, 2013). Εφημερίδα Φιλελεύθερος, σελ. 16.
- Αστυνομία Κύπρου. (2014). *Γραφείο Εγκληματικών Ερευνών*. Γραφείο διερεύνησης οικονομικού εγκλήματος. Ανακτήθηκε την 04 Αυγούστου, 2014 από <http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/f5d3aa79835d246ec22578b0003515a8/5ef7a1c0a814eb74c22578a900271b1c?OpenDocument&print> σελ. 2-3.
- Αύξηση στις απάτες με πιστωτικές κάρτες. (2014). ΣΚΑΙgr, *ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ*. Ανακτήθηκε την 19 Αυγούστου 2014 από <http://www.skai.gr/news/technology/article/228336/auxisi-stis-apates-me-pistotikes-kartes-/> σελ. 1.
- Γραφείο Ανάλυσης Εγκλήματος. (2013). *Αδικήματα Οικονομικού Εγκλήματος Ανά Έτος*. Αρχηγείο Αστυνομίας Κύπρου.
- Ερωτηματολόγιο σχετικά με τις απάτες με την πιστωτική κάρτα στην Κύπρο που δημιουργήθηκε μεταξύ των ημερομηνιών 02/08/2014 – 10/08/2014
- Ετήσια Έκθεση Αστυνομίας Κύπρου 2006. (2007). Ανακτήθηκε την 04 Αυγούστου, 2014 από [http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/992E578D6E075D64C22578A90027102C/\\$file/2006%20annual%20report.pdf](http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/992E578D6E075D64C22578A90027102C/$file/2006%20annual%20report.pdf)
- Ετήσια Έκθεση Αστυνομίας Κύπρου 2011. (2012). Ανακτήθηκε την 22 Αυγούστου, 2014 από [http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/8CEA7777C07DF57FC2257A4F0036AADB/\\$file/etisiaekthesi2011.pdf](http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/8CEA7777C07DF57FC2257A4F0036AADB/$file/etisiaekthesi2011.pdf)

- Ετήσια Έκθεση Αστυνομίας Κύπρου 2012. (2013). Ανακτήθηκε την 21 Αυγούστου, 2014 από [http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/D2D81227531038D9C2257C2900412312/\\$file/18.11.2013etisiaekthesi2012_.pdf](http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/D2D81227531038D9C2257C2900412312/$file/18.11.2013etisiaekthesi2012_.pdf)
- Θεοχαρίδης, Π. (21 Νοεμβρίου, 2013). «Πράσινο Φως από το Υπουργείο Οικονομικών για την Αναβάθμιση της ΜΟΚΑΣ». Εφημερίδα Φιλελεύθερος, σελ. 15.
- Θεσσαλονίκη: Μεγάλη απάτη με κλοπή στοιχείων από πιστωτικές κάρτες. (2014). INEWsgr.com. Ανακτήθηκε την 30 Αυγούστου, 2014 από <http://www.inewsgr.com/200/thessaloniki-megali-apati-me-klopi-stoicheion-aro-pistotikes-kartes.htm> σελ. 1
- Κυπριακή Αστυνομία: Γραφείο ανάλυσης εγκλήματος. (2014). Γραφείο διερεύνησης οικονομικού εγκλήματος. Ανακτήθηκε την 04 Αυγούστου, 2014 από <http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/5EF7A1C0A814EB74C22578A900271B1C?OpenDocument>
- Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης – ΜΟΚΑΣ. (2012). Ετήσια Έκθεση 2012. Ανακτήθηκε την 30 Αυγούστου, 2014 από [http://www.law.gov.cy/law/mokas/mokas.nsf/D0673D8FFCE99F59C2257BDD00424E5D/\\$file/MOKAS%202012-GR.pdf](http://www.law.gov.cy/law/mokas/mokas.nsf/D0673D8FFCE99F59C2257BDD00424E5D/$file/MOKAS%202012-GR.pdf) σελ. 18-19.
- ΜΟΚΑΣ: Μονάδα Καταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης. (2013). Ανακτήθηκε την 30 Ιουλίου, 2014 από http://www.law.gov.cy/law/mokas/mokas.nsf/mokas10_en/mokas10_en?OpenDocument
- Παπαδόπουλος, Α. (2010). *The Investigation of Credit Card Fraud in Cyprus: Reviewing Police Effectiveness*. Unpublished dissertation. Faculty of Humanities and Social Sciences. Institute of Criminal Justice Studies.

- Πέντε τρόποι για να αποφύγετε να πέσετε θύματα απάτης με πιστωτικές κάρτες. (25 Ιουνίου, 2014). NEWMONEY.GR. Ανακτήθηκε την 20 Αυγούστου, 2014 από <http://www.newmoney.gr/article/56525/pente-tropoi-gia-na-apofygete-na-pesete-thymata-apatis-me-pistotikes-kartes>
- Ρωσίδου-Παπακυριακού, Ε. (2013). Head of the Cyprus Unit for Combating Money Laundering (MOKAS). Συνέντευξη. Ανακτήθηκε την 28 Ιουλίου, 2014 από <http://www.cyprusprofile.com/en/interviews/view/eva-rossidou-papakyriacou>
- Συνέντευξη της Χρυστάλλας Προδρόμου που έγινε την 09/08/2014 στην Αστυνομική Διεύθυνση Πάφου.
- Συνέντευξη του Αντρέα Γερμανού που έγινε την 07/08/2014 στην Αστυνομική Διεύθυνση Πάφου.
- Συνέντευξη του Μάριου Ονησιφόρου που έγινε την 09/08/2014 στο γραφείο του στην Λεμεσό.
- Χαραλάμπους, Χ. (11 Φεβρουαρίου, 2014). «Άντρας εξαπατήθηκε 260,000 ευρώ». Εφημερίδα, Φιλελεύθερος, σελ.16.
- Χατζηβασίλης, Μ. (12 Νοεμβρίου, 2013). «60 υποθέσεις που αφορούν το οικονομικό έγκλημα: Κλιμακώνονται οι απάτες ένεκα της οικονομικής κρίσης». Εφημερίδα Φιλελεύθερος, σελ. 20.
- Χατζηβασίλης, Μ. (20 Νοεμβρίου, 2013). «Φυλάκιση 18 χρόνων για δύο Αγγλοκύπριους». Εφημερίδα Φιλελεύθερος, σελ.16.
- Χριστοδουλίδης, Φ. (2011). Η JCC διασφαλίζει τις ηλεκτρονικές συναλλαγές. Ανακτήθηκε την 21 Αυγούστου, 2014 από http://www.stockwatch.com.cy/nqcontent.cfm?a_name=news_view&ann_id=130464 σελ. 1.

- Χριστοδουλίδης, Φ. (2013). JCC Cyprus: PCI DSS Requirements. Παρουσίαση στην Power Point, Διαφάνεια 17, Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου.
- Χριστοδουλίδης, Φ. (2013). JCC Cyprus: Specific Threat Types. Παρουσίαση στην Power Point, Διαφάνεια 22, Αστυνομική Ακαδημία Κύπρου.

Ξενόγλωσση:

- 2007 – UK Fraud Figures – Just How Bad Is It? (2007). Ανακτήθηκε την 01 Αυγούστου, 2014 από <http://www.combat-identity-theft.com/uk-fraud-figures.html> σελ. 1.
- Bank Employee Credit Card Scam. (30 Αυγούστου, 2011). Εφημερίδα Cyprus Mail. Ανακτήθηκε την 03 Αυγούστου, 2014 από <http://www.parikiaki.com/2011/08/nicosia-bank-employee-credit-card-scam/> σελ.1
- Brooks, G., Papadopoulos, A. (2011). *The investigation of credit card fraud in Cyprus: reviewing police “effectiveness”*. Ανακτήθηκε την 01 Αυγούστου, 2014 από www.emeraldinsight.com/1359-0790.htm σελ. 226-227.
- Card Fraud. (29 Ιουλίου, 2012). Εφημερίδα Cyprus mail. Ανακτήθηκε την 02 Αυγούστου, 2014 από <http://www.highbeam.com/doc/1G1-297934720.html> σελ.1.
- Correll S-P., Corrons, L. (2009). *The Business of Rogueware. Analysis of New Style of On-Line Fraud, PanadaLabs, JCC, (1990-2010)*.
- Croall, H. (2001). *Understanding White-Collar Crime*. Open University Press.

- Cyprus Link to Credit Card Scam. (2014). Ανακτήθηκε την 02 Αυγούστου, 2014 από <http://www.goldnews.com.cy/en/financial-services/cyprus-link-to-credit-card-scam-on29> σελ. 1.
- European ATM Fraudsters Shift to Lower Tech Attacks. (2013). Ανακτήθηκε την 04 Αυγούστου, 2014 από www.european-atm-security.eu/ATM%20Crime%20/ σελ. 1.
- European Central Bank. (2012). Report on Card Fraud. Ανακτήθηκε την 04 Αυγούστου, 2014 από <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/cardfraudreport201207en.pdf> σελ.6-10.
- European Central Bank. (2013). Second Report on Card Fraud. Ανακτήθηκε την 04 Αυγούστου, 2014 από <http://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/cardfraudreport201307en.pdf> σελ. 16.
- European Central Bank. (2014). Third Report on Card Fraud. Ανακτήθηκε την 31 Αυγούστου, 2014 από <http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2014/html/pr140821.en.html>
- Europol Situation Report: Europol Public Information. (2012). *Payment Card Fraud in the European Union*. Ανακτήθηκε την 01 Αυγούστου, 2014 από https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/1public_full_20_sept.pdf σελ. 3.
- Federal Reserve Payments Study. (2013). Recent and Long-Term Payment Trends in the United States: 2003 – 2012 Summary Report and Initial Data Release. Ανακτήθηκε την 23 Αυγούστου, 2014 από http://www.frbservices.org/files/communications/pdf/research/2013_payments_study_summary.pdf

- Financial Crime and Development. (2012). *Commons Select Committee, UK Parliament*. Ανακτήθηκε την 04 Αυγούστου, 2014 από <http://www.parliament.uk/business/committees/committees-a-z/commonsselect/international-development-committee/inquiries/financial-crime-and-development/> σελ.1.
- Financial Crimes Enforcement Network. (2010). *Identity Theft: Trends, Patterns, and Typologies Reported in Suspicious Activity Reports*. Ανακτήθηκε την 28 Αυγούστου, 2014 από http://www.fincen.gov/news_room/tp/reports/pdf/ID%20Theft.pdf σελ. 36
- Financial Mirror. (2013). CYPRUS: «*MOKAS empowered against money laundering and terrorist financing*». Ανακτήθηκε την 05 Αυγούστου, 2014 από <http://www.financialmirror.com/news-details.php?nid=28668>
- Fraud in Cyprus: Financial Crime Investigating Unit. (2013). Ανακτήθηκε την 04 Αυγούστου, 2014 από <http://www.cyprussite.com/fraud.html> σελ. 1-8.
- Gennano, FV., Jeffrey, AM., Ronald, MH. (2007). *Criminology: Theory, Research and Policy*. Second Edition Jones Bartlett Publishers, London: UK. σελ. 341.
- ICC Commercial Crime Services. Financial Investigation Bureau. Ανακτήθηκε την 05 Αυγούστου, 2014 από <http://www.icc-ccs.org/icc/fib> σελ. 1.
- Identity Theft & Credit Card Fraud – How to Protect Yourself. (2008). *Wall Street Journal*. Ανακτήθηκε την 30 Ιουλίου, 2014 από <http://guides.wsj.com/personal-finance/credit/how-to-protect-yourself-from-identity-theft/> σελ. 1.

- JCC Payment Systems. (2011). Fraud Prevention. Ανακτήθηκε την 29 Ιουλίου, 2014 από <http://www.jcc.com.cy/SERVICES/OtherServices/FraudPrevention/tabid/108/language/en-GB/Default.aspx> σελ. 1.
- JCC Payment Systems Security: PCI DSS. (2011). JCC and Information Security. Ανακτήθηκε την 27 Ιουλίου, 2014 από <http://www.jcc.com.cy/SECURITY/PCIDSS/tabid/122/language/en-GB/Default.aspx>
- JCC Payment Systems taps inteli-scape for fraud prevention. (2011). Ανακτήθηκε την 28 Ιουλίου, 2014 από <http://www.finextra.com/news/announcement.aspx?pressreleaseid=38157> σελ. 1-2.
- Kelman, H.C. & Hamilton, V.L. (1989). *Crimes of Obedience*. London: Yale University Press.
- Krambia-Kapardis, M. (2003). *Fraud Victimization of Companies: The Cyprus Experience*. Journal of Financial Crime, 10 (2), σελ. 184-191.
- Krasny, J. (2011). *47% of the World's Credit Card Fraud Occurs in the USA*. *Business Inside*. Ανακτήθηκε την 29 Ιουλίου, 2014 από <http://www.businessinsider.com/america-is-the-worlds-leader-in-credit-card-fraud-2011-11>
- Leong, W.C. (2009). *How Credit Card Issuing and Credit Card Acquiring Businesses Are Segregated*. Ανακτήθηκε την 28 Ιουλίου, 2014 από <http://ezinearticles.com/?How-Credit-Card-Issuing-and-Credit-Card-Acquiring-Businesses-Are-Segregated&id=3399325> σελ.1.
- McIntosh, M. (1975). *The Organization of Crime*. London: MacMillan.

- Obringer, L.A. (2014). *How Identity Theft Works*. Ανακτήθηκε την 26 Ιουλίου, 2014 από <http://money.howstuffworks.com/identity-theft.htm> σελ.1
- Phishing. VISA. Ανακτήθηκε την 26 Ιουλίου, 2014 από <http://usa.visa.com/personal/security/learn-the-facts/phishing.jsp> σελ. 1.
- Protecting Against Credit Card Fraud. (2012). *Consumer Information, Federal Trade Commission*. Ανακτήθηκε την 28 Ιουλίου, 2014 από <http://www.consumer.ftc.gov/articles/0216-protecting-against-credit-card-fraud> σελ. 1.
- PwC. (2014). Global Economic Crime Survey. Ανακτήθηκε την 28 Αυγούστου, 2014 από <http://www.pwc.com/gx/en/economic-crime-survey/downloads.jhtml>
- Report on Fourth Assessment Visit – Executive summary. Anti-Money Laundering and Combating Financial Crime: Cyprus. (2011). Ανακτήθηκε την 27 Ιουλίου, 2014 από [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/Evaluations/round4/CYP4_Sum_MON_EYVAL\(2011\)02_en.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/Evaluations/round4/CYP4_Sum_MON_EYVAL(2011)02_en.pdf) σελ. 12.
- Schelling, T. (1976). *What is the Business of Organized Crime?* In: F. Ianni & E. Ruess-Ianni (Eds.). *The Crime Society: Organized Crime and Corruption in America* (239-254). New York: Times-Mirror.
- Strengthening MOKAS capacities and improve efficiency to detect money laundering and financing of terrorism. Ανακτήθηκε την 28 Ιουλίου, 2014 από http://www.law.gov.cy/law/mokas/mokas.nsf/mokas26_en/mokas26_en?OpenDocument

- Unit for Combating Money Laundering - MOKAS. (2012). Annual Report 2012. Ανακτήθηκε την 28 Ιουλίου, 2014 από [http://www.law.gov.cy/law/mokas/mokas.nsf/B6860BF4E952069AC2257BDD0042692F/\\$file/MOKAS%202012-ENG.pdf](http://www.law.gov.cy/law/mokas/mokas.nsf/B6860BF4E952069AC2257BDD0042692F/$file/MOKAS%202012-ENG.pdf) σελ. 18-19.
- United Nations Human Development Report. (1999). *Dirty Dealing*. Ανακτήθηκε την 25 Ιουλίου, 2014 από http://www.dirtydealing.org/pages/money_laundrying_statistics.htm
- United Nations Office on Drugs and Crime UNODC. (2010). *The Globalization of Crime A Transnational Organized Crime Threat Assessment*. Ανακτήθηκε την 28 Αυγούστου, 2014 από https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/tocta/TOCTA_Report_2010_low_res.pdf σελ. 224.
- US Department of the Treasury. (2011). Avoiding ‘Card Skimming’ at ATMs and Other Money Machines. Ανακτήθηκε την 28 Αυγούστου, 2014 από <http://www.occ.gov/news-issuances/consumer-advisories/2011/consumer-advisory-2011-2a.pdf>
- Why is International Credit Card Fraud so Difficult to Prosecute? (2013). Ανακτήθηκε την 26 Ιουλίου, 2014 από <http://www.combat-identity-theft.com/international-credit-card-fraud.htm> σελ. 1.